

РЕГЛАМЕНТ

МОРСЬКА АРБІТРАЖНА КОМІСІЯ

ПРИ
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ
ПАЛАТІ УКРАЇНИ

ЗІ ЗМІНАМИ, ЩО НАБРАЛИ ЧИННОСТІ
З 01 СІЧНЯ 2023 РОКУ

КИЇВ 2023

U
M
A
C

**МОРСЬКА
АРБІТРАЖНА
КОМІСІЯ**

ПРИ ТОРГОВО-
ПРОМИСЛОВІЙ
ПАЛАТІ УКРАЇНИ

КИЇВ
2023

ЗМІСТ

РЕКОМЕНДОВАНЕ АРБІТРАЖНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ _____	5
ПОЛОЖЕННЯ ПРО МОРСЬКУ АРБІТРАЖНУ КОМІСІЮ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ _____	6
РЕГЛАМЕНТ МОРСЬКОЇ АРБІТРАЖНОЇ КОМІСІЇ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ _____	8
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ _____	8
Стаття 1. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України	8
Стаття 2. Застосування Регламенту	8
Стаття 3. Спори, що передаються на розгляд до МАК	9
Стаття 4. Правові підстави для передачі спору на розгляд до МАК	10
Стаття 5. Заява про відсутність у МАК компетенції	11
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ МАК _____	12
Стаття 6. Арбітри	12
Стаття 7. Президія МАК	12
Стаття 8. Голова МАК та його заступники	14
Стаття 9. Секретаріат МАК	14
Стаття 10. Доповідачі	15
РОЗДІЛ III. ПОДАННЯ ТА НАДСИЛАННЯ ДОКУМЕНТІВ. СТРОКИ _____	15
Стаття 11. Подання та надсилання документів в ході арбітражного розгляду	15
Стаття 12. Строки	17
РОЗДІЛ IV. ПОЧАТОК АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ _____	18
Стаття 13. Пред'явлення позову	18
Стаття 14. Зміст позовної заяви	18
Стаття 15. Ціна позову	19
Стаття 16. Арбітражні збори та витрати	20
Стаття 17. Усунення недоліків позовної заяви	20
Стаття 18. Прийняття справи до провадження	21
Стаття 19. Надсилання позовних матеріалів відповідачу	22
Стаття 20. Відзив на позовну заяву	22
Стаття 21. Зустрічний позов та вимога з метою зарахування	23
Стаття 22. Участь третіх осіб	24
Стаття 23. Процесуальне правонаступництво	24
Стаття 24. Витребування додаткових документів та пояснень	25
РОЗДІЛ V. ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНІ ЗАХОДИ _____	26
Стаття 25. Встановлення розміру та форми забезпечення вимоги	26

Стаття 26. Зміна або скасування забезпечувальних заходів	27
Стаття 27. Зустрічне забезпечення	27
Стаття 28. Витрати та збитки	28
Стаття 29. Звернення сторони до державного суду за вжиттям забезпечувальних заходів	28
РОЗДІЛ VI. СКЛАД АРБІТРАЖНОЇ КОМІСІЇ	29
Стаття 30. Кількісний склад	29
Стаття 31. Порядок формування складу Арбітражної комісії	29
Стаття 32. Незалежність та неупередженість арбітрів	30
Стаття 33. Відвід арбітра	31
Стаття 34. Припинення повноважень арбітра з інших причин	32
Стаття 35. Зміни у складі Арбітражної комісії	33
РОЗДІЛ VII. АРБІТРАЖНЕ ПРОВАДЖЕННЯ	34
Стаття 36. Загальні засади арбітражного розгляду	34
Стаття 37. Перевірка стану підготовки справи до розгляду	34
Стаття 38. Строк арбітражного розгляду справи	35
Стаття 39. Місце арбітражу	35
Стаття 40. Мова (мови) арбітражного розгляду	36
Стаття 41. Застосовуване право	37
Стаття 42. Правила, що застосовуються до процедури арбітражного розгляду	37
Стаття 43. Процедура арбітражного розгляду	38
Стаття 44. Відмова від права на заперечення	39
Стаття 45. Прискорений арбітражний розгляд	39
Стаття 46. Розгляд справи на підставі письмових матеріалів	41
Стаття 47. Усне слухання	41
Стаття 48. Повідомлення про слухання справи	42
Стаття 49. Неявка сторони	43
Стаття 50. Фіксація усного слухання справи	43
Стаття 51. Зміна чи доповнення позовних вимог або заперечень щодо позову	43
Стаття 52. Докази	44
Стаття 53. Свідки	46
Стаття 54. Експерти, призначені стороною	47
Стаття 55. Експерти, призначені складом Арбітражної комісії	48
Стаття 56. Перерва в арбітражному розгляді	49
Стаття 57. Відкладення арбітражного розгляду	49
Стаття 58. Зупинення арбітражного розгляду та його поновлення	49

РОЗДІЛ VIII. ЗАВЕРШЕННЯ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ	51
Стаття 59. Арбітражне рішення та постанова про припинення арбітражного розгляду	51
Стаття 60. Винесення арбітражного рішення	51
Стаття 61. Арбітражне рішення на узгоджених умовах	52
Стаття 62. Окреме арбітражне рішення	53
Стаття 63. Надсилання рішення сторонам	53
Стаття 64. Виправлення та роз'яснення арбітражного рішення	53
Стаття 65. Винесення додаткового рішення	54
Стаття 66. Виконання арбітражного рішення	54
Стаття 67. Постанова про припинення арбітражного розгляду	55
РОЗДІЛ IX. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	56
Стаття 68. Конфіденційність	56
Стаття 69. Обмеження відповідальності	56
Стаття 70. Зберігання матеріалів справ, розглянутих у МАК	57
Стаття 71. Опублікування арбітражних рішень та постанов	57
Стаття 72. Затвердження регламенту МАК та його дія	57
ДОДАТОК. ПОЛОЖЕННЯ ПРО АРБІТРАЖНІ ЗБОРИ ТА ВИТРАТИ	58
РОЗДІЛ I. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ	58
РОЗДІЛ II. РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЗБІР	59
РОЗДІЛ III. АРБІТРАЖНИЙ ЗБІР	60
РОЗДІЛ IV. ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРУ ТА ЧАСТКОВЕ ПОВЕРНЕННЯ АРБІТРАЖНОГО ЗБОРУ	62
РОЗДІЛ V. АРБІТРАЖНИЙ ЗБІР ПРИ ЗУСТРІЧНОМУ ПОЗОВІ АБО ПРЕД'ЯВЛЕННІ ВИМОГИ З МЕТОЮ ЗАРАХУВАННЯ	63
РОЗДІЛ VI. РОЗПОДІЛ АРБІТРАЖНОГО ЗБОРУ	63
РОЗДІЛ VII. ПОКРИТТЯ ДОДАТКОВИХ ВИТРАТ АРБІТРАЖНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	63
РОЗДІЛ VIII. ВИТРАТИ СТОРІН	65
РОЗДІЛ IX. ІНШИЙ РОЗПОДІЛ АРБІТРАЖНИХ ЗБОРІВ ТА ВИТРАТ	65

**АРБИТРАЖНЕ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ,
РЕКОМЕНДОВАНЕ МОРСЬКОЮ АРБИТРАЖНОЮ
КОМІСІЄЮ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ
ПАЛАТІ УКРАЇНИ ДЛЯ ВКЛЮЧЕННЯ ДО
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОГОВОРІВ**

«Усі спори, розбіжності чи вимоги, які виникають із цього договору або у зв'язку з ним, у тому числі щодо його укладення, тлумачення, виконання, порушення, припинення чи недійсності, підлягають вирішенню у Морській арбітражній комісії при Торгово-промисловій палаті України згідно з її Регламентом».

Сторони можуть також вказати матеріальне право, яким регулюватиметься їхній договір, визначити кількість арбітрів (один чи три), місце проведення та мову арбітражного розгляду.

Можуть бути використані такі положення:

«Правом, яке регулює цей договір, є матеріальне право _____».

/ країни /

«Арбітражна комісія складається з _____».

/ одноособового (або трьох) арбітра (арбітрів)/

«Місцем проведення засідання Арбітражної комісії є _____».

/ місто /

«Мовою /мовами/ арбітражного розгляду є _____».

/ українська, російська або інша /

Додаток № 1 до Закону
України «Про міжнародний
комерційний арбітраж»
від 24 лютого 1994 року

ПОЛОЖЕННЯ ПРО МОРСЬКУ АРБІТРАЖНУ КОМІСІЮ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ

1. Морська арбітражна комісія є самостійною постійно діючою арбітражною установою (третейським судом), що здійснює свою діяльність згідно з Законом України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Торгово-промислова палата України затверджує Регламент Морської арбітражної комісії, порядок обчислювання арбітражного збору, ставки гонорарів арбітрів та інших витрат Комісії, сприяє її діяльності.

2. Морська арбітражна комісія вирішує спори, які впливають з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають із торгового мореплавства, незалежно від того, чи є сторонами таких відносин суб'єкти українського та іноземного або лише українського чи тільки іноземного права. Зокрема, Морська арбітражна комісія вирішує спори, що впливають з відносин:

- 1) щодо фрахтування суден, морського перевезення вантажів, а також перевезення вантажів у змішаному плаванні (ріка-море);
- 2) щодо морського буксирування суден та інших плавучих засобів;
- 3) щодо морського страхування і перестраховування;
- 4) пов'язаних з купівлею-продажем, заставою та ремонтом морських суден та інших плавучих засобів;
- 5) з лоцьманської та льодової проводки, агентського та іншого обслуговування морських суден, а також суден внутрішнього плавання, оскільки відповідні операції пов'язані з плавання таких суден морськими шляхами;
- 6) зв'язаних з використанням суден для здійснення наукових досліджень, видобування корисних копалин, гідротехнічних та інших робіт;
- 7) щодо рятування морських суден або морським судном судна внутрішнього плавання,

а також щодо рятування в морських водах судном внутрішнього плавання іншого судна внутрішнього плавання;

8) зв'язаних з підніманням затонулих у морі суден та іншого майна;

9) зв'язаних із зіткненням морських суден, морського судна і судна внутрішнього плавання, суден внутрішнього плавання у морських водах, а також із заподіянням судном пошкоджень портовим спорудам, засобам навігаційної обстановки та іншим об'єктам;

10) зв'язаних із заподіянням пошкоджень рибальським сітям і іншим знаряддям лову, а також з іншим заподіянням шкоди під час здійснення морського рибного промислу.

Морська арбітражна комісія вирішує також спори, що виникають у зв'язку з плаванням морських суден і суден внутрішнього плавання по міжнародних ріках, у випадках, вказаних в цій статті, а також спори, зв'язані із здійсненням суднами внутрішнього плавання закордонних перевезень.

3. Морська арбітражна комісія приймає до розгляду спори за наявності угоди між сторонами про передачу їх на її вирішення.

Комісія приймає також спори, що їх сторони зобов'язані передати на її вирішення в силу міжнародних договорів.

4. По справах, що підлягають розгляду Морською арбітражною комісією, голова Комісії може на прохання сторони встановити розмір і форму забезпечення вимоги і, зокрема, прийняти постанову про накладення арешту на судно або вантаж іншої сторони, які знаходяться в українському порту.

5. Рішення Морської арбітражної комісії виконуються сторонами добровільно у встановлені нею строки. Не виконані в строк рішення виконуються відповідно до закону ті міжнародних договорів.

6. Порядок реалізації забезпечення, що надається на підставі статті 4 цього Положення, встановлюється головою Морської арбітражної комісії після набрання її рішенням законної сили.

7. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України має печатку із своїм найменуванням українською та англійською мовами та зображенням якоря та терез правосуддя.

Затверджений Рішенням
Президії ТПП України № 25(6)
від 27 липня 2017 року, зі змінами,
внесеними Рішеннями
Президії ТПП України
№ 2(2) від 17 вересня 2020 року,
№ 9(3.2) від 01 липня 2022 року,
№ 11(3) від 22 грудня 2022 року

РЕГЛАМЕНТ МОРСЬКОЇ АРБІТРАЖНОЇ КОМІСІЇ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 1. | Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України

1. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України (надалі – МАК) є самостійною постійно діючою арбітражною установою (третейським судом), що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

2. Місцезнаходженням МАК є м. Київ, Україна.

СТАТТЯ 2. | Застосування Регламенту

1. Арбітражний розгляд справ у МАК здійснюється відповідно до Регламенту МАК.

2. Якщо сторони домовилися про передачу спору до МАК, вони *ipso facto* вважаються такими, що погодилися письмово на застосування Регламенту МАК.

3. У всіх випадках, коли сторони домовилися про розгляд спору відповідно до цього Регламенту, але не зазначили арбітражну установу або неточно/неповно зазначили найменування МАК, вважається, що сторони погодилися на передачу спору на розгляд МАК.

4. З усіх питань, прямо не врегульованих цим Регламентом, МАК, склад Арбітражної комісії, сторони, треті особи, а також інші особи, які беруть участь в арбітражному розгляді (доповідач, експерти, перекладачі, свідки), повинні діяти сумлінно, у дусі його положень та докладати усіх

розумних зусиль задля забезпечення справедливого, швидкого та економного завершення арбітражного розгляду і можливість виконання арбітражного рішення.

СТАТТЯ 3. | **Спори, що передаються на розгляд до МАК**

1. На розгляд МАК можуть за угодою сторін передаватись спори, які впливають з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають із торгового мореплавства незалежно від того, чи є сторонами таких відносин суб'єкти українського та іноземного або лише українського чи тільки іноземного права. Зокрема, МАК вирішує спори, що впливають з відносин:

- щодо фрахтування суден, морського перевезення вантажів, а також перевезення вантажів у змішаному плаванні (ріка-море);
- щодо морського буксирування суден та інших плавучих засобів;
- щодо морського страхування і перестраховування;
- пов'язаних з купівлею-продажем, заставою та ремонтом морських суден та інших плавучих засобів;
- з лоцьманської та льодової проводки, агентського та іншого обслуговування морських суден, а також суден внутрішнього плавання, оскільки відповідні операції пов'язані з плаванням таких суден морськими шляхами;
- пов'язаних з використанням суден для здійснення наукових досліджень, видобування корисних копалин, гідротехнічних та інших робіт;
- щодо рятування морських суден або морським судном судна внутрішнього плавання, а також щодо рятування в морських водах судном внутрішнього плавання іншого судна внутрішнього плавання;
- пов'язаних з підніманням затонулих у морі суден та іншого майна;
- пов'язаних із зіткненням морських суден, морського судна і судна внутрішнього плавання, суден внутрішнього плавання у морських водах, а також із заподіянням судном пошкоджень портовим спорудам, засобам навігаційної обстановки та іншим об'єктам;

– пов’язаних із заподіянням пошкоджень рибальським сітям і іншим знаряддям лову, а також з іншим заподіянням шкоди під час здійснення морського рибного промислу.

МАК вирішує також спори, що виникають у зв’язку з плаванням морських суден і суден внутрішнього плавання по міжнародних ріках, у випадках, вказаних в цій статті, а також спори, пов’язані із здійсненням суднами внутрішнього плавання закордонних перевезень.

2. МАК приймає до розгляду також спори, віднесені до її юрисдикції в силу міжнародних договорів та угод.

СТАТТЯ 4. | Правові підстави для передачі спору на розгляд до МАК

1. МАК приймає до свого розгляду спори за наявності письмової угоди (домовленості) між сторонами про передачу їй усіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між сторонами у зв’язку із будь-якими конкретними правовідносинами незалежно від того, мають вони договірний характер чи ні. Арбітражна угода може бути укладена у вигляді арбітражного застереження в договорі або у вигляді окремої угоди.

Арбітражна угода укладається у письмовій формі. Угода вважається укладеною у письмовій формі, якщо вона міститься в документі, підписаному сторонами, або укладена шляхом обміну листами, електронними повідомленнями, якщо інформація, яка міститься у них, доступна для подальшого використання, повідомленнями по телетайпу, телеграфу, факсу або з використанням інших засобів електрозв’язку, що забезпечують фіксацію такої угоди, а також шляхом обміну позовною заявою та відзивом на позов, у яких одна із сторін стверджує про наявність арбітражної угоди, а інша проти цього не заперечує. Посилання у договорі на документ, який містить арбітражне застереження, є арбітражною угодою за умови, що договір укладено у письмовій формі і це посилання є таким, що робить згадане застереження частиною договору.

Будь-які неточності в тексті угоди про передачу спору на вирішення до МАК та/або сумніви щодо її дійсності, чинності та виконуваності повинні тлумачитися на користь її дійсності, чинності та виконуваності.

Арбітражне застереження, що є частиною договору, повинно трактуватися як угода, яка не залежить від інших умов договору. Винесення рішення складом Арбітражної комісії про недійсність договору не тягне за собою в силу закону недійсність арбітражного застереження.

2. Питання про наявність правових підстав для пред'явлення позову до МАК вирішує Голова МАК при прийнятті справи до провадження.

СТАТТЯ 5. | Заява про відсутність у МАК компетенції

1. Питання про компетенцію МАК у конкретній справі вирішується складом Арбітражної комісії, який розглядає спір.

2. Заява про відсутність у МАК компетенції може бути зроблена не пізніше подання заперечень щодо позову. Призначення стороною арбітра або її участь у призначенні арбітра не позбавляє сторону права зробити таку заяву.

Заява про те, що МАК перевищує межі своєї компетенції, повинна бути зроблена відразу ж як тільки питання, яке, на думку сторони, виходить за ці межі, буде поставлене у ході арбітражного розгляду.

Склад Арбітражної комісії може у будь-якому з цих випадків прийняти до розгляду заяву, зроблену пізніше, якщо визнає затримку виправданою.

3. Розглядаючи заяву про відсутність компетенції, у тому числі таку, яка ґрунтується на недійсності арбітражної угоди або неможливості її виконання, або втрати нею чинності, склад Арбітражної комісії аналізує і оцінює положення арбітражної угоди з урахуванням поданих сторонами доказів.

4. Склад Арбітражної комісії має право винести постанову щодо заяви, зазначеної у частині другій цієї статті, або як з питання попереднього характеру, або у рішенні щодо суті спору.

5. Якщо склад Арбітражної комісії винесе постанову про наявність компетенції МАК як з питання попереднього характеру, будь-яка сторона може протягом 30 днів після отримання цієї постанови оскаржити її шляхом звернення із заявою про її скасування до Київського апеляційного суду, рішення якого з цього питання не підлягає оскарженню. Таке звернення не є перешкодою для продовження розгляду складом Арбітражної комісії та винесення рішення щодо суті спору.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ МАК

СТАТТЯ 6. | Арбітри

1. Розгляд справ у МАК здійснюється арбітрами, які призначаються в порядку, передбаченому цим Регламентом.

2. Президія Торгово-промислової палати України за поданням Президії МАК затверджує Рекомендаційний список арбітрів МАК строком на 5 років, до якого можуть бути включені як громадяни України, так і громадяни інших держав та особи без громадянства, які володіють необхідними спеціальними знаннями у галузі вирішення спорів, віднесених до компетенції МАК, і відповідають високим морально-етичним вимогам.

У Рекомендаційному списку арбітрів зазначаються ім'я та прізвище арбітра, його громадянство, освіта, науковий ступінь і вчене звання, посада та місце роботи, спеціальність або спеціалізація, знання іноземних мов, а також інші відомості за рішенням Президії МАК.

Якщо після закінчення п'ятирічного строку не був затверджений новий Рекомендаційний список арбітрів, раніше затверджений Рекомендаційний список арбітрів продовжує діяти до затвердження нового Рекомендаційного списку арбітрів.

Включення до Рекомендаційного списку арбітрів однієї і тієї ж особи можливе будь-яку кількість разів.

СТАТТЯ 7. | Президія МАК

1. До складу Президії МАК входять за посадою Голова МАК та його заступники, а також два члени, які призначаються Президією Торгово-промислової палати України за поданням Голови МАК, строком на 5 років із числа осіб, включених до Рекомендаційного списку арбітрів МАК.

Якщо після закінчення зазначеного строку не було здійснене нове призначення членів Президії, раніше призначені члени Президії продовжують виконувати свої функції до такого призначення.

2. Головою Президії МАК є Голова МАК.

У разі неможливості виконання Головою Президії МАК своїх функцій, їх виконує один із заступників Голови МАК за його призначенням.

3. Функції секретаря Президії МАК виконує Генеральний секретар МАК, який бере участь у засіданнях Президії МАК з правом дорадчого голосу.

4. Президія МАК:

1) виконує функції, віднесені до її компетенції цим Регламентом;

2) аналізує та узагальнює арбітражну практику, у тому числі щодо застосування Регламенту МАК;

3) подає на затвердження Президії Торгово-промислової палати України Регламент МАК та пропозиції щодо його зміни/доповнення;

4) подає на затвердження Президії Торгово-промислової палати України Рекомендаційний список арбітрів МАК та пропозиції щодо його зміни/доповнення;

5) розглядає питання поширення інформації про діяльність МАК та розвитку міжнародних зв'язків;

6) розглядає інші питання діяльності МАК.

5. Президія МАК на строк своїх повноважень може утворювати консультативно-дорадчі органи, затверджувати Положення про них та їхній персональний склад.

6. Три члени Президії МАК складають кворум. Рішення Президії МАК приймаються простою більшістю голосів. За рівної кількості голосів голос Голови Президії МАК є вирішальним.

Рішення Президії МАК оформлюються протоколом, який підписується Головою Президії МАК та секретарем Президії МАК.

7. У невідкладних випадках рішення Президії МАК можуть прийматися шляхом опитування її членів із використанням електронних та інших засобів зв'язку, що дозволяють фіксувати результат опитування у протоколі.

8. Члени Президії МАК утримуються від участі в обговоренні і прийнятті Президією МАК рішень з питань, що стосуються арбітражних розглядів, в яких вони беруть або брали участь.

9. Президія МАК може передати окремі свої функції Голові МАК.

СТАТТЯ 8. | Голова МАК та його заступники

1. Голова МАК та його заступники призначаються Президією Торгово-промислової палати України за поданням Президії МАК строком на 5 років із числа осіб, включених до Рекомендаційного списку арбітрів МАК.

Якщо після закінчення зазначеного строку не було здійснене нове призначення Голови МАК та його заступників, раніше призначені Голова МАК та його заступники продовжують виконувати функції до такого призначення.

2. Голова МАК організовує діяльність МАК, виконує функції, передбачені цим Регламентом, представляє МАК у її відносинах в Україні та за кордоном.

3. Функції заступників Голови МАК визначаються Головою МАК. У разі відсутності Голови МАК його функції виконує один із заступників за призначенням Голови МАК.

СТАТТЯ 9. | Секретаріат МАК

1. Секретаріат МАК виконує функції щодо забезпечення діяльності МАК відповідно до цього Регламенту. Все листування зі сторонами у справі здійснюється через секретаріат.

Секретаріат очолює Генеральний секретар, який організовує діловодство і виконує інші передбачені Регламентом функції.

2. Генеральний секретар має одного заступника. У разі відсутності Генерального секретаря його функції виконує заступник за призначенням Голови МАК.

3. Генеральний секретар МАК призначається Президентом Торгово-промислової палати України за поданням Голови МАК. Генеральним секретарем призначається особа, яка має вищу юридичну освіту.

4. Працівники секретаріату МАК призначаються Президентом Торгово-промислової палати України за поданням Голови МАК.

5. Секретаріат МАК при здійсненні покладених на нього функцій керується цим Регламентом і підпорядковується Голові МАК.

СТАТТЯ 10. | Доповідачі

1. У будь-якій справі, що розглядається МАК, на прохання голови складу Арбітражної комісії або одноособового арбітра Голова МАК може призначити доповідача зі Списку доповідачів, який затверджується Президією МАК.

До Списку доповідачів включаються особи, які мають необхідні знання та практичні навички у сфері ведення арбітражного розгляду.

2. Доповідач присутній на усному слуханні справи та на закритих нарадах складу Арбітражної комісії, а також виконує відповідні доручення голови складу Арбітражної комісії або одноособового арбітра, які стосуються арбітражного розгляду.

3. Протягом усього арбітражного розгляду доповідач повинен зберігати неупередженість, незалежність і виконувати свої функції чесно і сумлінно. Він не може бути представником будь-якої із сторін. Доповідач не має права інформувати чи консультувати жодну зі сторін з приводу спору між сторонами або результату арбітражного розгляду, а також розголошувати відомості про обговорення на закритих нарадах складу Арбітражної комісії.

4. Доповідач не бере участі в прийнятті складом Арбітражної комісії рішення у справі.

5. За виконання функцій доповідача виплачується винагорода із суми арбітражного збору.

РОЗДІЛ III. ПОДАННЯ ТА НАДСИЛАННЯ ДОКУМЕНТІВ. СТРОКИ.

СТАТТЯ 11. | Подання та надсилення документів у ході арбітражного розгляду

1. Усі документи, що стосуються порушення провадження та здійснення арбітражного розгляду, повинні подаватися сторонами до секретаріату МАК у електронній формі та, крім того, у паперовій формі у кількості не менше трьох примірників (з відповідним збільшенням кількості примірників у разі участі у спорі кількох позивачів, доповідачів або третіх осіб).

У разі подання документів у паперовій формі складу Арбітражної комісії під час усного слухання справи (з дотриманням кількості примірників,

передбачених попереднім абзацом), зазначені документи у електронній формі повинні бути подані секретаріату МАК.

Сторона, що подає документи, відповідає за їх автентичність у електронній та паперовій формах.

2. Документи, що подаються однією із сторін до секретаріату МАК або під час усного слухання справи складу Арбітражної комісії, повинні бути передані іншій стороні.

Сторонам також повинні бути передані висновки експертів та інші документи, що мають доказове значення, на яких може ґрунтуватися арбітражне рішення.

3. Своєчасне надсилання сторонам усіх документів у справі забезпечується секретаріатом МАК.

Секретаріат МАК здійснює листування у справі і надсилає документи на адресу сторони або за її розпорядженням на адресу її представника. Документи, надіслані та вручені представнику сторони, вважаються надісланими та врученими самій стороні.

Сторони зобов'язані негайно повідомляти в секретаріат МАК про зміну раніше вказаних адрес.

4. Документи у справі надсилаються стороні електронною поштою або рекомендованим листом, або кур'єрською службою, або будь-якими іншими засобами зв'язку, у тому числі визначеними сторонами, що підтверджують факт відправлення, або вручаються стороні у секретаріаті МАК під розписку.

5. Будь-яке письмове повідомлення вважається отриманим, якщо воно:

1) надіслане стороні на її електронну адресу, яка вказана нею або зазначена у контракті, на офіційному сайті чи офіційних документах, або підтверджена, зокрема, реєстраційними документами, або використовувалась стороною під час укладення та/або виконання контракту; або

2) вручене стороні в секретаріаті МАК під розписку; або

3) доставлене стороні за адресою, вказаною нею; або

4) доставлене стороні на її комерційне підприємство, за її постійним місцем проживання або поштовою адресою.

Якщо місцезнаходження комерційного підприємства, постійне місце проживання або поштова адреса не можуть бути встановлені шляхом розумного наведення довідок, письмове повідомлення вважається отриманим стороною, якщо воно надіслане

за останнім відомим місцезнаходженням комерційного підприємства, постійним місцем проживання або поштовою адресою рекомендованим листом або будь-яким іншим способом, що передбачає реєстрацію спроби доставки цього повідомлення. Також письмове повідомлення вважається отриманим, якщо особа не з'явилася за отриманням повідомлення або відмовилася від його отримання. Письмове повідомлення вважається отриманим стороною в день такої доставки або фіксації спроби доставки.

Письмове повідомлення, надіслане стороні за допомогою електронних засобів зв'язку буде вважатися таким, що отримане нею в день його відправлення (час визначається посиленням на часовий пояс одержувача).

СТАТТЯ 12. | Строки

1. Строки, передбачені цим Регламентом, розпочинають свій перебіг з дня, наступного після дати, коли повідомлення вважається отриманим стороною (її представником) відповідно до частини п'ятої статті 11 цього Регламенту.

Якщо в країні проживання або місцезнаходження одержувача повідомлення цей день є офіційним неробочим днем, то строк починає обчислюватися з наступного робочого дня.

2. Якщо в країні проживання або місцезнаходження одержувача повідомлення останній день відповідного строку є офіційним неробочим днем, перебіг строку подовжується до першого наступного за ним робочого дня.

3. Для цілей обчислення дотримання строків на вчинення процесуальних дій будь-яке повідомлення сторони розглядається як відправлене нею в строк, якщо воно було передане відповідно до частин першої і другої цієї статті до закінчення відповідного строку або в день його спливу.

4. Генеральний секретар МАК (до формування складу Арбітражної комісії) або склад Арбітражної комісії у разі потреби може продовжити строки для здійснення тих чи інших процесуальних дій, встановлених цим Регламентом.

РОЗДІЛ IV. ПОЧАТОК АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ

СТАТТЯ 13. | Пред'явлення позову

1. Сторона, яка бажає розпочати арбітражний розгляд, подає до МАК позовну заяву.

2. Датою подання позовної заяви вважається дата її вручення МАК, при відправці позовної заяви поштою – дата реєстрації МАК електронного повідомлення, або дата штампея поштового відомства місця відправлення на конверті, або дата накладної при експрес-доставці, залежно від того, у якій формі позовну заяву було направлено раніше.

3. Позов може бути поданий кількома позивачами або до кількох відповідачів.

СТАТТЯ 14. | Зміст позовної заяви

1. Позовна заява повинна містити:

1) дату;

2) повне найменування сторін, їх місцезнаходження (місце проживання), поштові адреси (мовою країни адресата чи англійською мовою), номери телефонів, факсів, адреси електронної пошти, банківські реквізити позивача;

3) відомості про представника позивача, якщо такий є, його поштову адресу (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;

4) ціну позову;

5) обґрунтування компетенції МАК;

6) підтвердження вжиття заходів з метою дотримання процедур доарбітражного врегулювання спору, якщо ці процедури передбачені арбітражною угодою;

7) пропозиції щодо застосовуваних норм права і мови арбітражного розгляду, якщо вони не визначені в арбітражній угоді;

8) вимоги позивача і фактичні обставини, на яких вони ґрунтуються;

9) зазначення доказів, які підтверджують позов;

10) обґрунтування позовних вимог з урахуванням застосовуваних норм права;

11) розрахунок суми кожної вимоги;

12) перелік документів та інших матеріалів, що додаються до позовної заяви.

2. Якщо це впливає з угоди сторін, до позовної заяви включаються відомості стосовно формування складу Арбітражної комісії, зокрема про призначеного позивачем або погодженого сторонами одноособового арбітра.

3. До позовної заяви додаються:

1) копії позовної заяви та доданих до неї документів для відповідача/відповідачів і складу Арбітражної комісії у кількості примірників відповідно до частини першої статті 11 цього Регламенту;

2) належним чином завірені документи, що підтверджують викладені у позові обставини, а також правовий статус позивача;

3) доказ сплати реєстраційного збору.

4. Позовна заява підписується повноважною особою з документальним підтвердженням її повноважень.

5. Позивач може послатися у позовній заяві на документи чи інші докази, які він надасть МАК у подальшому.

СТАТТЯ 15. | Ціна позову

1. Ціна позову визначається:

1) у позовах про стягнення грошей – стягуваною сумою, а при стягненні процентів, що продовжують нараховуватися, – сумою, обчисленою на дату подання позову;

2) у позовах про витребування майна – вартістю цього майна;

3) у позовах про визнання або перетворення правовідношення – вартістю предмета правовідношення на дату подання позову;

4) у позовах про певну дію або бездіяльність – на основі наявних даних про майнові інтереси позивача.

2. У позовах, що складаються з кількох вимог, ціна позову визначається загальною сумою усіх вимог.

3. Позивач зобов'язаний зазначити у позовній заяві ціну позову також у тому разі, коли його позовні вимоги або їх частина мають негрошовий характер.

4. У ціну позову не включаються вимоги про відшкодування арбітражного збору та витрат, а також витрат сторін, пов'язаних з їх участю в арбітражному розгляді.

5. Якщо позивач не визначив або неправильно визначив ціну позову, Голова МАК або склад Арбітражної комісії за своєю ініціативою або на вимогу відповідача визначає ціну позову на основі наявних даних.

СТАТТЯ 16. | Арбітражні збори та витрати

1. При поданні позовної заяви до МАК позивач зобов'язаний сплатити реєстраційний збір. До сплати реєстраційного збору позов не вважається поданим. Сплачений реєстраційний збір поверненню не підлягає.

2. По кожній прийнятій до провадження у МАК справі позивач зобов'язаний сплатити арбітражний збір, до суми якого зараховується сплачений позивачем реєстраційний збір. До сплати арбітражного збору в повному обсязі справа залишається без руху.

3. Розмір реєстраційного та арбітражного зборів, порядок обчислення, сплати та розподілу арбітражного збору між сторонами, а також порядок покриття інших витрат, пов'язаних з арбітражним розглядом, встановлюються Положенням про арбітражні збори та витрати, яке є невід'ємною частиною цього Регламенту в якості додатка до нього.

4. Порушення порядку та строку сплати арбітражного збору і відшкодування витрат МАК може бути підставою для припинення арбітражного розгляду. Постанова про припинення арбітражного розгляду у справі у таких випадках виноситься Головою МАК.

СТАТТЯ 17. | Усунення недоліків позовної заяви

1. Якщо позов подано без дотримання вимог, передбачених частиною першою статті 11, статтею 14, а також частиною першої статті 16 цього Регламенту, Генеральний секретар МАК пропонує позивачеві усунути виявлені недоліки в установлений ним строк, який, як правило, не перевищує одного місяця з дня отримання пропозиції.

2. Якщо позовна заява містить вимоги, які впливають з кількох договорів, вона приймається до розгляду тільки за наявності арбітражної угоди, яка охоплює ці вимоги, і за умови, що виконання зобов'язань за цими договорами не можна виділити в окремі позови.

В іншому випадку Генеральний секретар МАК пропонує позивачу роз'єднати позовні вимоги і пред'явити окремі позови по кожному із договорів.

3. До усунення недоліків позовні матеріали залишаються без руху, а при невиконанні позивачем пропозиції МАК в установлений строк арбітражний розгляд припиняється Головою МАК.

СТАТТЯ 18. | Прийняття справи до провадження

1. Провадження у справі порушується постановою Голови МАК про прийняття справи до провадження за фактом пред'явлення до МАК належним чином оформленої позовної заяви та документа, що підтверджує сплату реєстраційного збору відповідно до Положення про арбітражні збори та витрати.

2. У постанові Голова МАК встановлює суму арбітражного збору та пропонує позивачеві сплатити її на рахунок Торгово-промислової палати України, а також, у разі потреби, надати додаткові документи протягом 30 днів з дня отримання постанови.

Невиконання позивачем пропозиції про сплату арбітражного збору є підставою для припинення арбітражного розгляду.

3. Якщо позивач при поданні позову не повідомив МАК ім'я та прізвище призначеного ним арбітра або погодженого з відповідачем одноособового арбітра, Голова МАК пропонує позивачеві у вказаний в частині другій цієї статті строк, залежно від умов арбітражної угоди, повідомити МАК ім'я та прізвище призначеного ним арбітра або надати докази вжиття заходів щодо погодження із відповідачем кандидатури одноособового арбітра.

4. Якщо очевидно, що розгляд пред'явленого позову не належить до компетенції МАК, Генеральний секретар протягом 10 днів повертає позовні матеріали позивачу із зазначенням причини повернення.

5. Якщо позивач наполягає на прийнятті позову до провадження МАК і направленні відповідачу

позовних матеріалів, посилаючись на наявність домовленості сторін про компетенцію МАК, Голова МАК може, не вирішуючи наперед питання про допустимість заперечень щодо існування, дійсності або обсягу арбітражної угоди, прийняти справу до провадження МАК. У такому разі питання про юрисдикцію МАК остаточно вирішується складом Арбітражної комісії.

6. Генеральний секретар МАК не пізніше 10 днів після винесення постанови про прийняття справи до провадження надсилає її позивачу.

Одночасно позивачеві надсилаються Регламент та Рекомендаційний список арбітрів.

СТАТТЯ 19. | Надсилання позовних матеріалів відповідачу

1. Протягом 10 днів після повної сплати позивачем арбітражного збору Генеральний секретар МАК надсилає відповідачу копії позовних матеріалів, Регламент та Рекомендаційний список арбітрів.

2. Одночасно Генеральний секретар МАК пропонує відповідачу в 30-денний строк з дня отримання ним позовних матеріалів та документів МАК повідомити МАК, залежно від умов арбітражної угоди, ім'я та прізвище призначеного ним (або погодженого з позивачем одноособового) арбітра, а також надати свої письмові пояснення (відзив на позовну заяву) та усі документи, що підтверджують заперечення проти позову.

3. На прохання відповідача Генеральний секретар МАК може продовжити строк надання відзиву та додаткових документів, але не більше ніж на один місяць.

СТАТТЯ 20. | Відзив на позовну заяву

1. Відзив відповідача на позовну заяву повинен містити:

- 1) дату;
- 2) повне найменування відповідача, його місцезнаходження (місце проживання), поштову адресу (мовою країни адресата або англійською мовою), номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;
- 3) відомості про представника відповідача, якщо такий є, його поштову адресу (мовою

країни адресата або англійською мовою), номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;

4) пропозиції щодо застосовуваних норм права і мови арбітражного розгляду, якщо вони не визначені в арбітражній угоді;

5) заяву відповідача про визнання або заперечення проти позовних вимог;

6) виклад фактичних обставин, на яких ґрунтується позиція відповідача;

7) докази, які підтверджують ці обставини;

8) обґрунтування позиції відповідача з урахуванням застосовуваних норм права;

9) перелік документів та інших матеріалів, що додаються до відзиву на позовну заяву.

До відзиву мають бути додані належним чином завірені документи, що підтверджують викладені у відзиві обставини, а також правовий статус відповідача.

Відповідач може представити також інші документи або інформацію, які він вважає доцільними або які можуть сприяти ефективному розгляду спору.

2. Відзив на позовну заяву підписується повноважною особою з документальним підтвердженням її повноважень.

3. Відзив подається до секретаріату МАК у кількості примірників відповідно до частини першої статті 11 цього Регламенту.

СТАТТЯ 21. | Зустрічний позов та вимога з метою зарахування

1. У строк, зазначений в частині другій статті 19 цього Регламенту, відповідач має право пред'явити зустрічний позов або заявити вимогу з метою зарахування, якщо вони охоплюються:

– однією арбітражною угодою нарівні з вимогами за первісним позовом; або

– іншою арбітражною угодою, що передбачає передачу спорів до МАК і є сумісною з першою арбітражною угодою за своїм змістом, а також, якщо такий зустрічний позов або вимога пов'язані з первісним позовом у матеріально-правовому відношенні.

2. До зустрічного позову, який має бути взаємопов'язаний з первісним, пред'являються ті ж вимоги, що і до первісного позову.

Зустрічна позовна заява повинна відповідати вимогам статті 14 цього Регламенту.

3. Якщо внаслідок невиправданої затримки відповідачем пред'явлення зустрічного позову або вимоги з метою зарахування арбітражний розгляд затягується, на відповідача за рішенням складу Арбітражної комісії може бути покладене відшкодування додаткових витрат МАК та витрат іншої сторони.

Склад Арбітражної комісії може залишити без розгляду пред'явлений зустрічний позов або вимогу з метою зарахування з огляду на затримку вирішення спору.

СТАТТЯ 22. | Участь третіх осіб

1. Залучення до арбітражного розгляду третьої особи, а також вступ у арбітражний розгляд третьої особи допускається за умови, якщо:

- усі сторони та третя особа пов'язані арбітражною угодою; або
- усі сторони та третя особа висловили згоду на проведення арбітражного розгляду за участю такої третьої особи у строк не більше 15 днів з дати отримання клопотання, якщо Генеральним секретарем МАК або складом Арбітражної комісії не встановлений з урахуванням конкретних обставин більш тривалий строк.

2. Клопотання про залучення третьої особи або клопотання про вступ у арбітражний розгляд третьої особи має бути заявлене до закінчення строку подання відзиву на позовну заяву. За наявності поважних причин цей строк може бути продовжений Генеральним секретарем МАК, а після сформування складу Арбітражної комісії – його головою або одноособовим арбітром.

СТАТТЯ 23. | Процесуальне правонаступництво

1. У разі припинення діяльності юридичної особи, заміни кредитора або боржника у зобов'язанні, смерті або оголошення фізичної особи померлою або безвісно відсутньою, а також в інших випадках заміни особи у правовідносинах, за якими виник спір, Голова МАК (до сформування складу Арбітражної комісії) або склад Арбітражної комісії за письмовим клопотанням сторони та/або правонаступника

з урахуванням змісту арбітражної угоди та усіх обставин справи може залучити до участі у справі правонаступника відповідної сторони.

Усі дії, здійснені в процесі арбітражного розгляду до вступу в нього правонаступника, обов'язкові для нього.

СТАТТЯ 24. | Витребування додаткових документів та пояснень

1. З метою попередньої підготовки справи до арбітражного розгляду Генеральний секретар МАК може запросити у сторін додаткову інформацію щодо будь-яких поданих ними письмових заяв, а також витребувати додаткові документи.

2. У разі неотримання запитуваної інформації (зокрема, відомостей про місцезнаходження відповідача) або документів, відсутність яких перешкоджає подальшому арбітражному розгляду справи, Голова МАК може припинити арбітражний розгляд.

РОЗДІЛ V. ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

СТАТТЯ 25. | Встановлення розміру та форми забезпечення вимоги

1. Голова МАК, а після сформування складу Арбітражної комісії – склад Арбітражної комісії, за письмовим клопотанням будь-якої сторони, якщо визнає це прохання обґрунтованим, може встановити розмір та форму забезпечення вимоги (забезпечувальні заходи).

2. У клопотанні про забезпечувальні заходи повинні бути зазначені:

- 1) дата;
- 2) повні найменування сторін та їхніх представників, їхнє місцезнаходження (місце проживання), поштові адреси, номери телефонів, факсів, адреси електронної пошти;
- 3) короткий виклад суті спору;
- 4) вказівка на запитувані забезпечувальні заходи;
- 5) обґрунтування необхідності вжиття запитуваних забезпечувальних заходів;
- 6) перелік документів, що додаються.

Клопотання про забезпечувальний захід підписується уповноваженою особою.

3. Забезпечувальні заходи мають бути співрозмірними із заявленими вимогами і застосовуватися лише у тому випадку, коли заявник документально обґрунтував необхідність їхнього вжиття з урахуванням наявності зв'язку між конкретними заходами щодо забезпечення позову і змістом вимог, обставинами, на яких ґрунтується позовна заява, а також доказами, які подані на підтвердження заявленого клопотання.

4. Постанова про встановлення розміру та форми забезпечення вимоги є обов'язковою для сторін, виконується негайно і діє до винесення остаточного арбітражного рішення, якщо вона не була змінена або скасована раніше в порядку, передбаченому статтею 26 цього Регламенту.

5. Голова МАК, крім зазначеного вище, незалежно від того сформовано склад Арбітражної комісії чи ні, за письмовим клопотанням будь-якої сторони, якщо визнає це прохання обґрунтованим, може винести:

1) постанову про накладення арешту на судно або вантаж іншої сторони, які знаходяться в українському порту;

2) постанову про звільнення з під арешту судна або вантажу іншої сторони, які знаходяться в українському порту.

6. Судно може бути арештоване тільки на морські вимоги.

У клопотанні про накладення арешту на судно, яке знаходиться в українському порту, повинно бути зазначено обґрунтування того, що забезпечувальна вимога є морською.

СТАТТЯ 26. | Зміна або скасування забезпечувальних заходів

1. Голова МАК (до сформування складу Арбітражної комісії) або склад Арбітражної комісії за мотивованою заявою будь-якої зі сторін або за своєю ініціативою можуть змінити або скасувати вжиті забезпечувальні заходи з урахуванням обставин справи і поданих сторонами доказів.

2. Надання стороною, щодо якої вжито забезпечувальні заходи, альтернативного забезпечення шляхом внесення на депозитний рахунок Торгово-промислової палати України грошових коштів або надання банківської гарантії, поруки чи іншого фінансового забезпечення є підставою для зміни забезпечувальних заходів у строки, про які просить сторона, за рішенням Голови МАК чи складу Арбітражної комісії.

3. Голова МАК (до сформування складу Арбітражної комісії) або склад Арбітражної комісії можуть вимагати від будь-якої сторони негайно розкрити інформацію про будь-яку істотну зміну обставин, на підставі яких забезпечувальний захід був запитаний або приписаний.

4. Склад Арбітражної комісії не зв'язаний мотивами постанови про встановлення розміру та форми забезпечення, винесеної Головою МАК.

СТАТТЯ 27. | Зустріч і забезпечення

1. Голова МАК (до сформування складу Арбітражної комісії) або склад Арбітражної комісії, допускаючи забезпечення позову, за своєю ініціативою або за клопотанням сторони можуть

вимагати від сторони, в інтересах якої вжито забезпечувальні заходи, надати забезпечення відшкодування можливих для іншої сторони збитків (зустрічне забезпечення) шляхом внесення на депозитний рахунок Торгово-промислової палати України грошових коштів або надання банківської гарантії, поруки або іншого фінансового забезпечення, про що виноситься постанова.

2. Невиконання особою, яка заявила клопотання про забезпечувальні заходи, постанови про зустрічне забезпечення у строк, зазначений у постанові, може бути підставою для відмови у забезпеченні позову або скасування вже прийнятої постанови про вжиття забезпечувальних заходів.

СТАТТЯ 28. | Витрати та збитки

1. Сторона, яка заявляє клопотання про вжиття забезпечувальних заходів, несе відповідальність за будь-які витрати та збитки, заподіяні вжиттям цих заходів іншій стороні, якщо склад Арбітражної комісії у подальшому визначить, що за даних обставин ці заходи не повинні були приписуватися або ця постанова не мала виноситися, у тому числі у разі відмови у задоволенні позовних вимог.

2. Відшкодування збитків, завданих вжиттям забезпечувальних заходів, здійснюється у першу чергу за рахунок зустрічного забезпечення.

3. Склад Арбітражної комісії з урахуванням вимог обґрунтованості, розумності та справедливості може за заявою потерпілої сторони присудити відшкодування таких витрат та збитків при винесенні арбітражного рішення або постанови.

СТАТТЯ 29. | Звернення сторони до державного суду за вжиттям забезпечувальних заходів

1. У разі коли сторона звернулася до компетентного державного суду із заявою про вжиття заходів забезпечення поданого до МАК позову, а також коли цим судом винесено ухвалу або інший процесуальний документ про вжиття таких заходів, сторона повинна без зволікання повідомити про це МАК.

РОЗДІЛ VI. СКЛАД АРБІТРАЖНОЇ КОМІСІЇ

СТАТТЯ 30. | Кількісний склад

1. Сторони можуть на свій розсуд визначити непарну кількість арбітрів, у тому числі одного. За відсутності домовленості сторін про кількість арбітрів призначаються три арбітри, якщо тільки Президія МАК або за її дорученням Голова МАК, беручи до уваги складність справи, ціну позову та інші обставини, не вирішить, що спір підлягає вирішенню одноособовим арбітром.

2. Арбітр чи арбітри, які розглядають справу, незалежно від їхньої кількості іменуються під час розгляду справи складом Арбітражної комісії.

СТАТТЯ 31. | Порядок формування складу Арбітражної комісії

1. Сторони можуть на власний розсуд погодити процедуру призначення арбітра чи арбітрів за умови дотримання положень цього Регламенту.

У разі відсутності такої угоди:

- при арбітражі з трьома арбітрами кожна сторона призначає одного арбітра, і два призначені таким чином арбітри призначають третього арбітра – голову складу Арбітражної комісії у даній справі; якщо сторона не призначить арбітра протягом 30 днів після отримання повідомлення МАК про це або якщо два арбітри протягом 30 днів з моменту їхнього призначення не домовляться про призначення третього арбітра, арбітр призначається Президентом Торгово-промислової палати України;

- при арбітражі з одноособовим арбітром, якщо сторони спільно не призначили одноособового арбітра, він призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

2. Якщо у спорі беруть участь кілька позивачів або кілька відповідачів, то при колегіальному розгляді спору як позивачі, так і відповідачі повинні спільно призначити по одному арбітру. Якщо будь-яка зі сторін спільно не призначила арбітра в 30-денний строк після отримання повідомлення МАК про це, він призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

3. Особа, яка приймає функції арбітра, у найкоротший строк заповнює та підписує заяву, форма якої затверджується Президією МАК, із висловленням згоди прийняти та виконувати функції арбітра відповідно до Регламенту МАК.

4. Якщо призначений стороною або двома арбітрами кандидат відмовився від прийняття функцій арбітра або протягом 10 днів з моменту отримання повідомлення МАК про його призначення не підписав заяву про прийняття функцій арбітра, секретаріат МАК негайно пропонує цій стороні або арбітрам протягом 5 днів після отримання повідомлення про це призначити іншого арбітра. Якщо сторона або арбітри не скористаються цією можливістю, арбітр призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

5. Президент Торгово-промислової палати України призначає арбітра в найкоротший можливий строк.

При призначенні арбітра Президентом Торгово-промислової палати України враховуються будь-які вимоги, що висувуються до кваліфікації арбітра угодою сторін, і такі міркування, які можуть забезпечити призначення незалежного та неупередженого арбітра. При призначенні одноособового арбітра чи голови складу Арбітражної комісії береться до уваги також бажаність призначення арбітром особи іншого громадянства, ніж громадянство, до якого належать сторони.

Постанова Президента Торгово-промислової палати України про призначення арбітра є остаточною і оскарженню не підлягає.

6. Жодна особа не може бути позбавлена права виступати арбітром через її громадянство, якщо сторони не домовилися про інше.

7. Відносини арбітрів з ТПП України визначаються відповідним законодавством про арбітраж. Трудові або цивільно-правові договори у зв'язку із здійсненням ними своїх функцій не укладаються.

СТАТТЯ 32. | Незалежність та неупередженість арбітрів

1. Протягом усього арбітражного розгляду арбітри повинні зберігати неупередженість, незалежність та виконувати свої функції чесно і сумлінно. Вони не є представниками сторін.

Арбітр не має права консультувати жодну із сторін з приводу спору між сторонами або результату арбітражного розгляду, а також давати будь-які публічні коментарі про хід справи.

2. Особа, якій запропоновано прийняти призначення в якості арбітра, зобов'язана при заповненні заяви повідомити МАК про будь-які обставини, які можуть викликати обґрунтовані сумніви в її неупередженості та незалежності при розгляді конкретного спору. Арбітр повинен негайно довести до відома МАК і сторони про будь-яку таку обставину, якщо вона стає йому відома у подальшому протягом арбітражного розгляду.

СТАТТЯ 33. | Відвід арбітра

1. Кожна зі сторін має право заявити про відвід арбітра, якщо існують обставини, які викликають обґрунтовані сумніви щодо його незалежності та/або неупередженості, або якщо він не володіє кваліфікацією, обумовленою угодою сторін.

Сторона може заявити відвід арбітру, якого вона призначила або у призначенні якого вона брала участь, лише з причин, що стали їй відомі після його призначення. Сама по собі заява сторони про відвід не зупиняє і не припиняє повноважень арбітра.

2. Письмова мотивована заява сторони про відвід арбітра в кількості примірників, необхідних відповідно до частини першої статті 11 цього Регламенту, має бути подана до МАК не пізніше 15 днів після того, як сторона дізналася про призначення арбітра, щодо якого заявлено відвід, або після того, як сторона дізналася про обставини, які можуть бути підставою для відводу, але не пізніше завершення слухання справи. У разі якщо у зазначений строк відвід не заявлений, сторона вважається такою, що відмовилася від свого права заявити такий відвід у подальшому. Секретаріат МАК зобов'язаний надати арбітру та іншій стороні можливість прокоментувати заяву про відвід.

3. Якщо арбітр, якому заявлено відвід, сам не відмовиться від участі у розгляді справи або інша сторона не погоджується з відводом арбітра, питання про відвід арбітра вирішується Президією МАК.

Президія МАК має право за своєю ініціативою вирішити питання про відвід арбітра за наявності підстав, зазначених у частині першій цієї статті.

При прийнятті рішення про відвід арбітра Президія МАК не зобов'язана мотивувати своє рішення.

4. Якщо заяву сторони про відвід арбітра не задоволено Президією МАК, сторона, яка заявляє відвід, може протягом 30 днів після отримання повідомлення щодо рішення про відхилення відводу просити Президента Торгово-промислової палати України прийняти постанову про відвід, яка не підлягає оскарженню. Поки таке прохання очікує на своє вирішення, склад Арбітражної комісії, включаючи арбітра, якому заявлено відвід, може продовжити арбітражний розгляд та винести арбітражне рішення.

5. Самовідвід арбітра або згода сторони на припинення його повноважень не означає визнання будь-якої з підстав, зазначених у частині першій цієї статті.

6. З підстав і в порядку, передбачених у цій статті, стороною може бути заявлено відвід доповідачу, експерту або перекладачу, які беруть участь в арбітражному розгляді. Питання про відвід зазначених осіб вирішується безпосередньо складом Арбітражної комісії у засіданні у справі.

СТАТТЯ 34. | Припинення повноважень арбітра з інших причин

1. У разі коли арбітр юридично чи фактично виявляється неспроможним виконувати свої функції або невиправдано довго не виконує їх з інших причин, повноваження арбітра можуть бути припинені за його заявою про самовідвід або за угодою сторін. Рішення про припинення повноважень арбітра із зазначених вище підстав може бути прийняте також Президією МАК за власною ініціативою.

2. За наявності розбіжностей щодо будь-якої з цих підстав будь-яка сторона може звернутися до Президента Торгово-промислової палати України з проханням вирішити питання про припинення повноважень арбітра. Постанова Президента Торгово-промислової палати України оскарженню не підлягає.

3. Самовідвід арбітра або згода сторони на припинення його повноважень не означає визнання будь-якої з підстав, зазначених у частині першій цієї статті.

СТАТТЯ 35. | Зміни у складі Арбітражної комісії

1. Якщо арбітр відмовився від виконання функцій арбітра або був відведений, або дію його повноважень припинено на підставі статті 34 цього Регламенту, або в силу будь-яких інших причин не може брати участь у розгляді справи, новий арбітр призначається згідно з правилами, які були застосовані при призначенні арбітра, якого замінюють.

2. У випадку заміни одноособового арбітра усі слухання у справі, які мали місце до його заміни, мають бути повторені.

У випадку заміни арбітра при колегіальному розгляді спору новий арбітр приймає розгляд в тому стані, у якому він знаходився на момент вибуття попереднього арбітра. У разі необхідності та з урахуванням думки сторін змінений склад Арбітражної комісії може заново розглянути питання, розглянуті на попередніх засіданнях Арбітражної комісії, які відбулися до заміни арбітра.

3. Якщо питання про зміну у складі Арбітражної комісії виникає після закінчення слухань у справі, Президія МАК з урахуванням думки членів складу Арбітражної комісії, які зберігають свої повноваження, та сторін, а також виходячи з обставин справи, може прийняти рішення про завершення розгляду справи складом Арбітражної комісії, який залишився.

РОЗДІЛ VII. АРБІТРАЖНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

СТАТТЯ 36. | Загальні засади арбітражного розгляду

1. Арбітражний розгляд здійснюється на засадах диспозитивності, змагальності та рівності сторін. До сторін має бути рівне ставлення, і кожній стороні мають бути надані усі можливості для викладення своєї позиції.

2. Сторони можуть вести свої справи у МАК та брати участь в арбітражному розгляді як безпосередньо, так і через належним чином уповноважених представників, яких вони призначають на власний розсуд, зокрема з числа іноземних громадян та організацій.

Після формування складу Арбітражної комісії сторона має право замінити свого представника лише за умови, що така заміна не спричинить виникнення підстав для відводу будь-якого арбітра або для скасування чи відмови у визнанні і приведенні до виконання арбітражного рішення.

3. Сторони та їхні представники повинні сумлінно користуватися наданими їм процесуальними правами, не допускати зловживання ними та дотримуватися встановлених строків.

4. Якщо склад Арбітражної комісії дійде висновку про те, що під час арбітражного розгляду сторона та/або її представник поводитися недобросовісно, порушуючи положення цього Регламенту або зловживаючи процесуальними правами, склад Арбітражної комісії може врахувати таку поведінку при розподілі арбітражних витрат, зробити попередження або запропонувати стороні призначити іншого представника.

СТАТТЯ 37. | Перевірка стану підготовки справи до розгляду

1. Склад Арбітражної комісії перевіряє стан підготовки справи до арбітражного розгляду і, якщо визнає за необхідне для забезпечення ефективної організації арбітражного розгляду у справі, може вжити додаткових заходів з підготовки справи до розгляду, зокрема:

1) витребувати від сторін письмові пояснення, докази та інші додаткові документи та інформацію;

2) провести організаційну нараду, під час якої вирішуються питання, у тому числі пов'язані з проведенням розгляду, необхідністю встановлення процесуального графіка, проведенням усних слухань та/або прийняттям процесуальних заходів, уточненням окремих підстав і вимог.

2. Організаційні наради можуть бути проведені шляхом проведення особистої зустрічі, в режимі відео- або телефонної конференції або будь-яким іншим способом. Склад Арбітражної комісії може запропонувати сторонам надати пропозиції щодо організації розгляду у справі перед організаційною нарадою та може запросити сторони або їхніх представників взяти участь в організаційній нараді.

Склад Арбітражної комісії може уповноважити голову складу Арбітражної комісії провести організаційну нараду у справі.

3. У разі вжиття додаткових заходів з підготовки справи до розгляду, склад Арбітражної комісії або за його розпорядженням Генеральний секретар МАК, встановлюють строки, протягом яких ці додаткові заходи мають бути здійснені.

Сторони та їхні представники зобов'язані дотримуватися будь-якого процесуального заходу, вжитого складом Арбітражної комісії.

СТАТТЯ 38. | Строк арбітражного розгляду справи

1. Строк розгляду справи не повинен перевищувати 6 місяців з дня, коли був сформований склад Арбітражної комісії.

2. Президія МАК за мотивованим зверненням складу Арбітражної комісії чи однієї зі сторін у разі необхідності має право продовжити цей строк.

СТАТТЯ 39. | Місце арбітражу

1. Місцем арбітражу є м. Київ, Україна.

2. Сторони можуть домовитися про проведення слухань поза місцезнаходженням МАК. У такому разі усі додаткові витрати, пов'язані з проведенням слухань, покладаються на сторони.

3. Склад Арбітражної комісії може після погодження зі сторонами проводити усні слухання

та інші засідання поза місцезнаходженням МАК, в іншому місці, яке він вважає належним для проведення наради арбітрів, заслуховування свідків, експертів чи представників сторін або для огляду товарів, іншого майна чи документів.

4. Якщо усне слухання справи та/або інші засідання проводяться в іншому місці, ніж місце арбітражу, або шляхом відеоконференції, арбітраж вважається проведеним у місці арбітражу, зазначеному в частині першій цієї статті. Арбітражне рішення вважається винесеним у місці арбітражу.

СТАТТЯ 40. | Мова (мови) арбітражного розгляду

1. Сторони можуть на власний розсуд домовитись про мову чи мови, які використовуватимуться в арбітражному розгляді.

У разі відсутності такої домовленості при отриманні позовної заяви Генеральний секретар МАК визначає мову або мови, які будуть використовуватися на стадії попередньої підготовки справи до слухання. При цьому беруться до уваги мова, якою укладений договір, мова листування сторін, місцезнаходження сторін та інші обставини.

Остаточне питання про мову арбітражного розгляду вирішується складом Арбітражної комісії у справі, з урахуванням обставин справи, позицій сторін, а також будь-яких інших обставин, які стосуються даної справи.

2. Мова арбітражного розгляду застосовується до будь-якої письмової заяви, клопотання сторони, будь-якого слухання справи, до усіх рішень, ухвал, постанов та інших повідомлень МАК.

3. Склад Арбітражної комісії або Генеральний секретар МАК має право вимагати, щоб будь-які заяви та документальні докази супроводжувалися перекладом на мову або мови, про які домовились сторони або які визначені у відповідності до частини першої цієї статті.

4. Якщо арбітражний розгляд ведеться не українською, російською або англійською мовами, витрати на переклад процесуальних документів МАК та участь перекладача у засіданні Арбітражної комісії можуть бути покладені на обидві сторони у рівних частках.

У разі призначення стороною арбітра, який не володіє мовою арбітражного розгляду, витрати

на переклад для такого арбітра матеріалів справи та участь перекладача у засіданнях Арбітражної комісії покладається на сторону, яка здійснила таке призначення.

МАК може вимагати внесення авансу на оплату таких витрат.

5. На прохання сторони та за її рахунок МАК може забезпечити її послугами перекладача під час усного слухання справи.

СТАТТЯ 41. | Право, що застосовується

1. Склад Арбітражної комісії вирішує спори згідно з тими нормами права, які сторони обрали як такі, що застосовуються до суті спору. При цьому будь-яка вказівка на право чи систему права будь-якої держави має тлумачитися як така, що безпосередньо відсилає до матеріального права цієї держави, а не до її колізійних норм.

2. У разі відсутності будь-якої вказівки сторін склад Арбітражної комісії застосовує право, визначене згідно з колізійними нормами, які він вважає за необхідне застосовувати.

3. Склад Арбітражної комісії вирішує спір по справедливості (*ex aequo et bono*), або як «дружній посередник», тільки якщо сторони безпосередньо уповноважили його діяти таким чином.

4. В усіх випадках склад Арбітражної комісії приймає рішення відповідно до умов договору та з урахуванням торгових звичаїв, що стосуються даного договору.

СТАТТЯ 42. | Правила, що застосовуються до процедури арбітражного розгляду

1. За умови дотримання положень Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» і загальних засад арбітражного розгляду, передбачених цим Регламентом, сторони можуть на свій розсуд домовитись про процедуру розгляду справи складом Арбітражної комісії.

У разі відсутності такої угоди склад Арбітражної комісії може з дотриманням положень Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» вести арбітражний розгляд таким чином, який він вважає належним з метою забезпечення ефективного вирішення спору, дотримуючись при

цьому рівного ставлення до сторін та надаючи кожній стороні рівні і розумні можливості для захисту своїх інтересів.

2. Сторони можуть домовитися про врегулювання/вирішення спору із застосуванням комбінованих процедур («Арбітраж-Медіація-Арбітраж» або «Медіація-Арбітраж»). У такому разі врегулювання/вирішення спору здійснюється відповідно до цього Регламенту, Правил медіації МАК, із дотриманням положень Законів України «Про міжнародний комерційний арбітраж» та «Про медіацію».

3. Сторони та їхні представники повинні діяти таким чином, щоб арбітражний розгляд був швидким та економним, не допускаючи зловживання процесуальними правами.

СТАТТЯ 43. | Процедура арбітражного розгляду

1. За умови дотримання будь-якої іншої угоди сторін склад Арбітражної комісії приймає рішення про те, проводити усне слухання справи для подання доказів або для усних дебатів, чи здійснювати розгляд тільки на підставі документів та інших матеріалів. Однак, крім випадку, коли сторони домовилися не проводити усного слухання, склад Арбітражної комісії повинен провести таке слухання на відповідній стадії розгляду, якщо про це просить будь-яка зі сторін.

Склад Арбітражної комісії має усі повноваження щодо встановлення порядку проведення усних слухань, включаючи дату, тривалість, форму, зміст, процедуру, кінцеві строки та місце, а також щодо форми проведення усних слухань (очно, онлайн або у комбінований спосіб).

2. Питання процедури можуть вирішуватись головою складу Арбітражної комісії одноособово за умови, що його уповноважать на це арбітри, що входять до складу Арбітражної комісії.

3. Голова складу Арбітражної комісії може звертатися до Генерального секретаря МАК та/або давати доповідачу окремі доручення у зв'язку із підготовкою і проведенням розгляду справи.

4. Склад Арбітражної комісії може встановити строк подання сторонами письмових заяв та доказів з метою завчасного ознайомлення кожної зі сторін до розгляду справи з наданими іншою стороною документами та матеріалами.

5. Ухвали Арбітражної комісії з процесуальних питань підписуються головою складу Арбітражної комісії чи одноособовим арбітром, набирають чинності з моменту їхнього винесення та є обов'язковими для сторін.

СТАТТЯ 44. | Відмова від права на заперечення

1. Якщо сторона не заявляє в передбачений строк або якщо такий строк не встановлений, то без невиправданої затримки, заперечення щодо недотримання під час арбітражного розгляду, який відбувся у МАК, будь-якого положення цього Регламенту, арбітражної угоди або застосовуваних норм законодавства про міжнародний комерційний арбітраж, від яких сторони можуть відступати, вона вважається такою, що відмовилася від свого права на заперечення.

СТАТТЯ 45. | Прискорений арбітражний розгляд

1. Прискорений розгляд справи здійснюється, коли сторони передбачили його у арбітражній угоді або домовились у подальшому про такий розгляд.

Угода сторін про прискорений розгляд можлива не пізніше подання відзиву на позовну заяву.

2. Якщо сторони не домовились про інше, до прискореного арбітражного розгляду застосовуються положення цього Регламенту за наведеними нижче винятками.

3. Строк для сплати арбітражного збору, передбаченого статтею 16 цього Регламенту, становить 15 днів.

4. Відповідач повинен надати відзив на позовну заяву протягом 10 днів з дати отримання позовної заяви.

Обмін письмовими заявами сторін щодо суті спору обмежується поданням позовної заяви та відзиву на позовну заяву, а у відповідних випадках – зустрічної позовної заяви та заперечень на зустрічну позовну заяву, якщо з урахуванням обставин справи склад Арбітражної комісії, або, до його формування, Генеральний секретар МАК, не вважатиме за доцільне надати сторонам можливість надати додаткові письмові заяви.

Відповідач має право представити зустрічний позов або заявити вимоги з метою зарахування протягом 10 днів з дати отримання позовної заяви.

5. Розгляд справи здійснюється на підставі тільки письмових матеріалів без проведення усного слухання, якщо без невиправданої затримки жодна зі сторін не попросить його проведення або склад Арбітражної комісії не вважатиме за доцільне його проведення з урахуванням обставин справи.

У разі проведення усного слухання про дату, час та місце його проведення і склад Арбітражної комісії сторони повідомляються Генеральним секретарем МАК повістками, які надсилаються їм не менше ніж за 15 днів до дня проведення такого засідання.

6. Прискорений арбітражний розгляд проводиться Арбітражною комісією у складі одного арбітра, крім тих випадків, коли сторони домовилися про інше.

При арбітражі з одноособовим арбітром, якщо сторони спільно не призначили одноособового арбітра протягом 10 днів з моменту отримання повідомлення МАК, він призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

При арбітражі з трьома арбітрами кожна сторона призначає одного арбітра і два призначені таким чином арбітри призначають третього арбітра – голову складу Арбітражної комісії у даній справі; якщо сторона не призначить арбітра протягом 10 днів після отримання повідомлення МАК про це або якщо два арбітри протягом 10 днів з моменту їх призначення не домовляться про призначення третього арбітра, арбітр призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

7. Склад Арбітражної комісії виносить арбітражне рішення протягом 20 днів з дня завершення слухання справи.

8. З урахуванням складності справи та інших конкретних обставин, включаючи зміну або доповнення будь-якою стороною раніше заявлених вимог, склад Арбітражної комісії може дійти висновку про недоцільність проведення прискореного розгляду. При цьому розгляд продовжується у тому ж складі Арбітражної комісії. До формування складу Арбітражної комісії рішення не проводити прискорений розгляд може бути прийняте Головою МАК.

СТАТТЯ 46. | Розгляд справи на підставі письмових матеріалів

1. Сторони можуть домовитись про розгляд справи на підставі письмових матеріалів без проведення усного слухання.

Склад Арбітражної комісії може здійснювати розгляд справи на підставі письмових матеріалів і за відсутності такої домовленості сторін, якщо жодна з них не просить провести усне слухання.

Секретаріат МАК письмово повідомляє сторони про дату проведення засідання складу Арбітражної комісії без участі сторін.

2. Якщо під час розгляду справи на підставі письмових матеріалів склад Арбітражної комісії визнає, що обставини справи вимагають додаткових пояснень сторін, проводиться усне слухання справи з викликом сторін.

СТАТТЯ 47. | Усне слухання

1. Для викладення сторонами своїх позицій на підставі поданих доказів та для проведення усних дебатів здійснюється усне слухання справи. Слухання проводиться у закритому засіданні. З дозволу складу Арбітражної комісії та за згодою сторін на слуханні можуть бути присутні особи, які не беруть участь в арбітражному розгляді.

2. Склад Арбітражної комісії має право проводити усне слухання справи або арбітр брати участь у такому слуханні в режимі відеоконференції поза межами приміщення МАК.

Про проведення усного слухання справи за участю арбітра (арбітрів) у режимі відеоконференції сторонам повідомляється письмово або у засіданні Арбітражної комісії.

3. Сторона не пізніше ніж за 5 днів до дати усного слухання справи має право подати МАК заяву про свою участь в усному слуханні у режимі відеоконференції. У такій заяві має бути зазначено ім'я та прізвище осіб, які будуть брати участь у засіданні Арбітражної комісії в режимі відеоконференції, а також контактні дані, у тому числі електронну пошту, на яку секретаріат МАК направить технічну інформацію, необхідну для підключення до відеоконференції. До заяви мають бути додані документи, що підтверджують повноваження цих осіб та їхню ідентифікацію.

Сторона бере участь в усному слуханні у режимі відеоконференції поза межами приміщення МАК із використанням власних технічних засобів за допомогою способу ідентифікації представника сторони, який є прийнятним для складу Арбітражної комісії. Ризики технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення МАК, переривання зв'язку тощо несе сторона справи, яка подала відповідну заяву.

4. Арбітражна комісія має право провести заслуховування свідків або експертів у режимі відеоконференції, про що виносить відповідну ухвалу.

5. Сторона може просити склад Арбітражної комісії про слухання справи за її відсутності.

6. Після того як усне слухання завершено, жодні заяви, аргументи чи докази не можуть бути подані сторонами, якщо тільки вони не були витребувані чи дозволені складом Арбітражної комісії для подання.

СТАТТЯ 48. | Повідомлення про слухання справи

1. Про дату, час та місце проведення першого усного слухання справи та склад Арбітражної комісії сторони повідомляються Генеральним секретарем МАК повістками, що надсилаються їм не менш ніж за 30 днів до дня проведення такого засідання.

Цей строк за письмовою угодою сторін може бути скорочено або продовжено.

2. У разі необхідності проведення подальших усних слухань справи, дати їхнього проведення визначаються складом Арбітражної комісії з врахуванням конкретних обставин справи.

3. Сторонам завчасно має бути надіслане повідомлення про будь-яке засідання складу Арбітражної комісії, в тому числі таке, що проводиться з метою огляду товарів, іншого майна чи документів.

СТАТТЯ 49. | Неявка сторони

1. Якщо сторони не домовились про інше, у тих випадках, коли без посилання на поважні причини:

- відповідач не подає своїх заперечень щодо позову – склад Арбітражної комісії продовжує розгляд, не розцінюючи таке неподання само по собі як визнання тверджень позивача;
- будь-яка зі сторін, повідомлена належним чином, не з'являється на слухання справи склад Арбітражної комісії має право продовжити розгляд та винести рішення на підставі наявних у справі доказів.

СТАТТЯ 50. | Фіксація усного слухання справи

1. Якщо будь-яка зі сторін вважає за необхідне фіксувати хід усного слухання справи за допомогою технічних засобів запису, вона може не пізніше ніж за 10 днів до дати усного слухання справи просити про це склад Арбітражної комісії, який на свій розсуд приймає рішення про задоволення або відхилення прохання.

2. З урахуванням обставин справи склад Арбітражної комісії за своєю ініціативою може визнати необхідною фіксацію усного слухання справи.

СТАТТЯ 51. | Зміна чи доповнення позовних вимог або заперечень щодо позову

1. У ході арбітражного розгляду до завершення слухання справи без невиправданої затримки:

1) позивач може змінити та/або доповнити свої позовні вимоги за умови, що таким чином змінені та/або доповнені вимоги як і раніше охоплюються арбітражною угодою сторін, а також відмовитися від заявленого позову повністю або частково;

2) відповідач може змінити та/або доповнити свої заперечення щодо позову та/або зустрічні вимоги за умови, що таким чином змінені та/або доповнені вимоги як і раніше охоплюються арбітражною угодою сторін, а також відмовитись від заявленого зустрічного позову повністю або частково.

2. У разі збільшення розміру та/або доповнення позовних вимог позивач зобов'язаний сплатити додаткову суму в покриття арбітражного збору, виходячи зі збільшеного розміру позовних вимог та/або їхнього доповнення. При невиконанні цього положення заява про збільшення розміру або доповнення позовних вимог залишається без розгляду.

3. Склад Арбітражної комісії може залишити без розгляду заяву про зміну чи доповнення позову або заперечень щодо позову з урахуванням допущеної затримки або інших обставин.

4. Якщо склад Арбітражної комісії визнає необґрунтованою затримку, допущену стороною в зміні або доповненні позову або заперечень щодо позову, він може покласти на неї відшкодування додаткових витрат, а також витрат іншої сторони, викликаних цією затримкою.

СТАТТЯ 52. | Докази

1. Кожна зі сторін повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

Будь-яка зі сторін надає всі наявні у її розпорядженні документи та/або інші докази, на які вона посилається, включаючи офіційні документи та документи з відкритих джерел, за винятком документів, вже поданих іншою стороною.

2. До письмових доказів ставляться такі вимоги:

1) завірені стороною копії документів повинні відповідати оригіналам, і за запитом складу Арбітражної комісії будь-який оригінал має бути наданий для огляду;

2) переклад документів необхідно подавати разом з документами, з яких зроблено переклад;

3) електронні копії письмових доказів належним чином завірені, у тому числі у спосіб, прийнятний для складу Арбітражної комісії.

Іноземний офіційний документ, що підлягає легалізації, може бути письмовим доказом, якщо він легалізований в установленому порядку шляхом консульської легалізації або апостилювання.

3. До електронних доказів – інформації в електронній (цифровій) формі, в тому числі електронних документів, веб-сайтів, текстових, мультимедійних та голосових повідомлень, баз даних та інших даних в електронній формі, що

зберігається на портативних пристроях, серверах, системах резервного копіювання, – ставляться такі вимоги:

- 1) їх електронні або паперові копії повинні відповідати оригіналам;
- 2) електронні копії таких доказів мають бути завірені електронним цифровим підписом;
- 3) якщо електронні докази подаються у паперових копіях, вони мають бути належним чином завірені стороною;

4. Склад Арбітражної комісії на свій розсуд може:

- 1) вимагати перекладу поданих сторонами документів мовою арбітражного розгляду;
- 2) вимагати від сторін подання й інших документів та/або доказів, запитувати надання третіми особами доказів, які склад Арбітражної комісії визнає необхідними для розгляду спору.

Склад Арбітражної комісії має право на свій розсуд чи на прохання будь-якої зі сторін, якщо визнає його обґрунтованим, призначити проведення експертизи або викликати і заслухати свідків у справі.

5. Склад Арбітражної комісії або сторона за згодою складу Арбітражної комісії можуть звернутися до компетентного суду з проханням про сприяння у витребуванні доказів чи про допит свідка.

6. У разі необхідності склад Арбітражної комісії за своєю ініціативою або на прохання будь-якої зі сторін може провести огляд речових доказів, огляд місця або розпорядитися про їх огляд експертом, призначеним складом Арбітражної комісії. Сторони повинні бути заздалегідь поінформовані про місце і час огляду. Сторони та їхні представники мають право бути присутніми при проведенні будь-якого огляду.

7. Склад Арбітражної комісії визначає належність, допустимість, достовірність та достатність наданих сторонами доказів. Оцінка доказів здійснюється арбітрами за їхнім внутрішнім переконанням. Жодні докази не мають для складу Арбітражної комісії заздалегідь встановленої сили.

8. Склад Арбітражної комісії може не взяти до уваги запропоновані йому сторонами документи, якщо визнає, що вони не мають доказової сили або

не стосуються справи, або відмовитися приймати докази, які подані із запізненням, якщо констатує, що сторона не подала їх раніше без поважних причин і їх прийняття істотно затягне розгляд справи.

9. Непредставлення будь-якою стороною документів та/або інших доказів не перешкоджає складу Арбітражної комісії продовжити арбітражний розгляд і винести рішення щодо суті спору на підставі наявних у справі доказів.

10. Якщо будь-яка сторона не подає докази на вимогу складу Арбітражної комісії, – склад Арбітражної комісії залежно від того, яка особа ухилиється від їх подання, а також, яке ці докази мають значення, може визнати обставину, для з'ясування якої мав бути поданий доказ, або відмовити у її визнанні, або розглянути справу за наявними в ній доказами.

СТАТТЯ 53. | Свідки

1. За клопотанням будь-якої зі сторін або за ініціативою Арбітражної комісії для участі у арбітражному розгляді можуть залучатися свідки.

2. У якості свідка може виступати будь-яка особа, якій відомі будь-які відомості про обставини, що мають значення для справи, незалежно від того, чи є або була ця особа однією зі сторін в арбітражному розгляді або її посадовою особою, або її представником.

3. У клопотанні про залучення свідка сторона зобов'язана зазначити:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові свідка, його поштову адресу, номер телефону, адресу електронної пошти;
- 2) чим викликана необхідність допиту цього свідка;
- 3) які обставини, що мають значення для справи, може підтвердити свідок;
- 4) мову, якою свідок буде давати показання;
- 5) інші відомості, які сторона вважатиме необхідними.

4. На розсуд складу Арбітражної комісії показання свідків можуть бути представлені у письмовій формі або у формі усних показань.

5. Будь-яка сторона може клопотати про те, щоб свідок, на чий письмові показання спирається інша

сторона, був присутній на усному слуханні справи для усного допиту перед складом Арбітражної комісії. Якщо свідок, явка якого була визнана обов'язковою Арбітражною комісією, без поважних причин не з'явиться на усне слухання для надання усних показань, склад Арбітражної комісії може не враховувати його письмові показання.

6. Сторона, яка заявила клопотання про залучення свідка, повинна самостійно забезпечити явку свідка на усне слухання справи.

Склад Арбітражної комісії з урахуванням думки сторін визначає порядок допиту свідка.

СТАТТЯ 54. | Експерти, призначені стороною

1. Для з'ясування спеціальних питань під час арбітражного розгляду сторона може клопотати про залучення призначеного нею експерта. У клопотанні сторона зобов'язана зазначити:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові експерта, на показання якого сторона має намір послатися, його поштову адресу, номер телефону, адресу електронної пошти;
- 2) відомості про кваліфікацію експерта;
- 3) відомості про теперішні чи минулі відносини експерта, призначеного стороною (якщо мають/ мали місце), з будь-якою зі сторін;
- 4) предмет показань експерта;
- 5) мову, якою експерт буде давати показання;
- 6) інші відомості, які сторона вважатиме необхідними.

2. Якщо склад Арбітражної комісії задовольнить клопотання про залучення експерта, призначеного стороною, експерт подає свій письмовий висновок.

3. Будь-яка сторона може клопотати про те, щоб експерт, призначений стороною, на чий письмовий висновок спирається інша сторона, був присутній на усному слуханні справи для допиту перед складом Арбітражної комісії.

Якщо склад Арбітражної комісії визнає це клопотання обґрунтованим, він встановлює час, дату допиту експерта, призначеного стороною, а також визначає порядок його допиту.

Сторона, яка заявила клопотання про залучення експерта, повинна самостійно забезпечити його явку на усне слухання справи.

СТАТТЯ 55. | Експерти, призначені складом Арбітражної комісії

1. Якщо сторони не домовились про інше, до з'ясування питань, що виникли під час розгляду справи, які потребують спеціальних знань, склад Арбітражної комісії за своєю ініціативою або за клопотанням будь-якої зі сторін може:

- 1) призначити одного чи декількох експертів для подання йому доповіді з конкретних питань, які визначаються складом Арбітражної комісії;
- 2) вимагати від сторони надання експерту будь-якої інформації, що стосується справи, або надання для огляду чи можливості огляду будь-яких документів, товарів чи іншого майна, що мають відношення до справи.

Про призначення експертизи склад Арбітражної комісії виносить ухвалу.

2. Сторони мають право пропонувати питання, які мають бути поставлені перед експертом. Остаточне рішення з цього питання приймається складом Арбітражної комісії.

3. Сторони мають право просити склад Арбітражної комісії провести експертизу у відповідній експертній установі, доручити її конкретному експерту, заявляти відвід експерту, просити склад Арбітражної комісії призначити повторну експертизу.

4. Експерт має бути неупередженим та незалежним від сторін. Він повинен до прийняття призначення надати складу Арбітражної комісії опис своєї кваліфікації та заяву про свою незалежність від сторін, їхніх представників та складу Арбітражної комісії.

5. Висновок експерта подається у письмовій формі та повинен містити висновки з питань, поставлених перед експертом складом Арбітражної комісії, що ґрунтуються на дослідженні об'єктів експертизи, проведеному з використанням спеціальних наукових знань.

Секретаріат МАК надсилає сторонам копію висновку експерта і пропонує їм подати у письмовому вигляді свою думку щодо висновку.

6. У разі відсутності домовленості сторін про інше, експерт, якщо сторона просить або якщо склад Арбітражної комісії вважає це за необхідне,

після подання свого висновку повинен взяти участь у слуханні, на якому сторонам надається можливість ставити йому запитання.

7. Оплата витрат на проведення експертизи, включаючи гонорар експерта, здійснюється у порядку, передбаченому розділом VII Положення про арбітражні збори та витрати.

СТАТТЯ 56. | Перерва в арбітражному розгляді

На прохання сторони або за своєю ініціативою склад Арбітражної комісії для здійснення сторонами певних дій або подання додаткових документів може оголосити перерву в усному слуханні справи, але не більше ніж на один місяць, про що представники обох сторін, які беруть участь у засіданні, повідомляються складом Арбітражної комісії під розписку.

СТАТТЯ 57. | Відкладення арбітражного розгляду

1. На прохання сторони або за своєю ініціативою склад Арбітражної комісії може відкласти розгляд справи:

- 1) у разі необхідності витребування нових доказів;
- 2) у зв'язку з неявкою у засідання Арбітражної комісії представника відповідача та відсутністю у справі підтвердження вручення йому повідомлення про день арбітражного розгляду справи;
- 3) для мирного врегулювання спору;
- 4) за наявності інших обставин, що перешкоджають, на думку складу Арбітражної комісії, вирішенню спору у даному засіданні.

2. Відкладаючи розгляд справи, склад Арбітражної комісії виносить ухвалу.

СТАТТЯ 58. | Зупинення арбітражного розгляду та його поновлення

1. Склад Арбітражної комісії за письмовим клопотанням будь-якої зі сторін або за своєю ініціативою може зупинити розгляд справи на невизначений строк у випадку:

1) призначення складом Арбітражної комісії експертизи;

2) неможливості розгляду справи до вирішення пов'язаної з нею іншої справи;

3) звернення складу Арбітражної комісії чи сторони за згодою складу Арбітражної комісії до компетентного суду з проханням про сприяння в отриманні доказів;

4) за наявності інших обставин, що перешкоджають, на думку складу Арбітражної комісії, розгляду справи.

Склад Арбітражної комісії за письмовим клопотанням сторін призупиняє розгляд справи у зв'язку з проведенням медіації на строк її проведення.

2. Склад Арбітражної комісії поновлює розгляд справи після усунення обставин, які обумовили його зупинення.

3. Про зупинення розгляду справи та його поновлення складом Арбітражної комісії виносяться ухвали.

4. Зупинення арбітражного розгляду зупиняє перебіг строку арбітражного розгляду, встановленого статтею 38 цього Регламенту.

РОЗДІЛ VIII. ЗАВЕРШЕННЯ АРБІТРАЖНОГО РОЗГЛЯДУ

СТАТТЯ 59. | Арбітражне рішення та постанова про припинення арбітражного розгляду

1. Арбітражний розгляд завершується винесенням арбітражного рішення або постанови про припинення арбітражного розгляду.

2. Повноваження складу Арбітражної комісії припиняються одночасно із завершенням арбітражного розгляду справи, без шкоди для положень статей 64 і 65 цього Регламенту.

СТАТТЯ 60. | Винесення арбітражного рішення

1. Після того як склад Арбітражної комісії визнає, що усі обставини справи достатньо з'ясовані, він приступає до винесення арбітражного рішення.

2. Арбітражне рішення приймається одноособовим арбітром або, при колегіальному складі, більшістю складу Арбітражної комісії.

Арбітр, який не згоден із прийнятим рішенням, має право викласти письмово свою окрему думку, яка долучається до арбітражного рішення.

3. Склад Арбітражної комісії виносить арбітражне рішення протягом 30 днів з дня завершення слухання справи. Голова МАК має право у виняткових випадках продовжити термін винесення рішення.

4. Арбітражне рішення виноситься у письмовій формі та підписується складом Арбітражної комісії.

5. Якщо хтось з арбітрів не може підписати арбітражне рішення, Голова МАК засвідчує цю обставину із зазначенням причин відсутності підпису арбітра. У такому разі дата винесення рішення визначається з урахуванням дати засвідчення цієї обставини.

6. В арбітражному рішенні має бути зазначено, зокрема, наступне:

- 1) найменування МАК;
- 2) номер справи;
- 3) місце арбітражу;
- 4) дата винесення рішення;
- 5) склад Арбітражної комісії та порядок його формування;

- 6) найменування сторін, які спорять, та інших осіб, які брали участь у арбітражному розгляді;
- 7) обґрунтування компетенції МАК;
- 8) предмет спору та стислий виклад обставин справи;
- 9) мотиви, на яких ґрунтується рішення;
- 10) висновок про задоволення або відхилення позовних вимог;
- 11) суми арбітражного збору та витрат у справі, їх розподіл між сторонами;
- 12) підписи арбітрів.

7. До підписання будь-якого арбітражного рішення склад Арбітражної комісії подає його проект Генеральному секретарю МАК, який, не зачіпаючи незалежності складу Арбітражної комісії у винесенні арбітражного рішення, може звернути увагу складу Арбітражної комісії на будь-які виявлені невідповідності проекту арбітражного рішення вимогам цього Регламенту, у тому числі щодо форми арбітражного рішення, на помилки, описки чи друкарські помилки. Рекомендації Генерального секретаря МАК мають бути розглянуті протягом 10 днів з моменту їх отримання. Якщо такі невідповідності не усунені, Генеральний секретар МАК має право інформувати про це Президію МАК.

Склад Арбітражної комісії не виносить остаточне арбітражне рішення до розгляду Президією МАК рекомендацій Генерального секретаря МАК.

8. Арбітражне рішення вважається винесеним у місці арбітражу і у зазначену в арбітражному рішенні дату, яка визначається з урахуванням дати останнього підпису арбітра, що входить до складу Арбітражної комісії.

СТАТТЯ 61. | Арбітражне рішення на узгоджених умовах

1. Якщо в ході арбітражного розгляду, у тому числі із застосуванням комбінованих процедур, сторони врегулюють спір шляхом укладення мирової угоди чи угоди за результатами медіації, склад Арбітражної комісії припиняє арбітражний розгляд і, на прохання сторін та за відсутності заперечень з його боку, може зафіксувати це врегулювання у вигляді арбітражного рішення на узгоджених умовах.

2. До арбітражного рішення на узгоджених умовах застосовуються відповідні положення статті 60 цього Регламенту. Таке рішення має ту ж силу і підлягає виконанню так само, як і будь-яке арбітражне рішення щодо суті спору.

СТАТТЯ 62. | Окреме арбітражне рішення

1. На прохання однієї зі сторін з окремого питання або частини позовних вимог, якщо склад Арбітражної комісії визнає за доцільне з урахуванням обставин справи, може бути винесене окреме арбітражне рішення, у тому числі й у разі часткового визнання стороною позовних вимог. Таке рішення має ту ж силу і підлягає виконанню так само, як і будь-яке інше арбітражне рішення щодо суті спору.

2. До окремого арбітражного рішення застосовуються відповідні положення статті 60 цього Регламенту.

СТАТТЯ 63. | Надсилання рішення сторонам

1. Секретаріат МАК після підписання складом Арбітражної комісії арбітражного рішення надсилає його сторонам.

2. Генеральний секретар МАК за вказівкою складу Арбітражної комісії може обумовити надсилання рішення сторонам повним покриттям витрат, понесених у зв'язку з арбітражним розглядом справи, якщо такі витрати не були раніше сплачені сторонами або однією з них.

СТАТТЯ 64. | виправлення та роз'яснення арбітражного рішення

1. Будь-яка зі сторін, повідомивши іншу сторону, може у розумний строк після одержання арбітражного рішення просити склад Арбітражної комісії виправити допущені у рішенні помилки у підрахунках, описки, неточності або інші помилки аналогічного характеру. Склад Арбітражної комісії, якщо він визнає прохання виправданим, повинен протягом 30 днів з дня його отримання внести відповідні виправлення. Такі виправлення можуть бути внесені складом Арбітражної комісії за власною ініціативою.

2. Будь-яка зі сторін, повідомивши іншу сторону, може протягом 30 днів після одержання арбітражного рішення просити склад Арбітражної комісії дати роз'яснення будь-якого конкретного пункту або частини арбітражного рішення. Склад Арбітражної комісії за наявності відповідної домовленості між сторонами, якщо він визнає прохання виправданим, повинен протягом 30 днів після його одержання надати необхідне роз'яснення.

3. Президія МАК може у разі необхідності продовжити строк, протягом якого склад Арбітражної комісії повинен виправити помилки або надати відповідне роз'яснення згідно з частиною другою цієї статті.

СТАТТЯ 65. | Винесення додаткового рішення

1. Будь-яка зі сторін, повідомивши про це іншу сторону, може протягом 60-ти днів з дня отримання арбітражного рішення просити склад Арбітражної комісії винести додаткове рішення щодо вимог, які були належним чином заявлені під час арбітражного розгляду, проте не були відображені у рішенні.

2. Склад Арбітражної комісії, якщо визнає прохання обґрунтованим і визначить, що упущення може бути виправлено без проведення усного слухання і без подання нових доказів, повинен винести додаткове арбітражне рішення протягом 60 днів з дати його отримання. Таке додаткове рішення є складовою частиною арбітражного рішення, і до нього застосовуються відповідні положення статті 60 цього Регламенту.

3. Президія МАК може у разі необхідності продовжити строк, протягом якого склад Арбітражної комісії повинен винести додаткове рішення.

СТАТТЯ 66. | Виконання арбітражного рішення

1. Арбітражне рішення є остаточним та обов'язковим з дати його винесення.

2. Арбітражне рішення виконується сторонами добровільно в установленій у рішенні строк. Якщо строк виконання рішення не встановлено, воно підлягає негайному виконанню.

3. У разі відмови від добровільного виконання рішення приводиться у виконання примусово згідно з процесуальним законодавством і міжнародними договорами країни, де порушується клопотання про його виконання.

СТАТТЯ 67. | Постанова про припинення арбітражного розгляду

1. До сформування складу Арбітражної комісії постанову про припинення арбітражного розгляду виносить Голова МАК. Підставами припинення арбітражного розгляду є:

- 1) відмова позивача від своїх вимог;
- 2) угода сторін про припинення арбітражного розгляду;
- 3) порушення позивачем порядку та строку сплати арбітражного збору;
- 4) невиконання позивачем в установлений строк вимог щодо усунення недоліків в оформленні позовних матеріалів;
- 5) неодержання від позивача необхідних для подальшого арбітражного розгляду відомостей (зокрема, про точну поштову адресу відповідача, про зміну поштової адреси позивача тощо) або документів;
- 6) коли подальший арбітражний розгляд з будь-яких інших причин стає неможливим.

2. Склад Арбітражної комісії виносить постанову про припинення арбітражного розгляду у випадках, коли:

- 1) дійде висновку про відсутність компетенції МАК щодо спору;
- 2) позивач відмовився від своїх вимог, якщо тільки відповідач не висунув заперечень проти припинення розгляду і склад Арбітражної комісії не визнав законний інтерес відповідача в остаточному врегулюванні спору;
- 3) сторони домовились про припинення арбітражного розгляду;
- 4) склад Арбітражної комісії вважає, що продовження арбітражного розгляду стало з якихось причин непотрібним чи неможливим.

3. До постанови про припинення арбітражного розгляду застосовуються відповідні положення статті 60 цього Регламенту.

РОЗДІЛ ІХ. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 68. | Конфіденційність

1. Якщо сторони не домовилися про інше, розгляд справ та інша пов'язана з ними діяльність МАК є конфіденційною.

2. Якщо сторони не домовилися про інше, склад Арбітражної комісії та сторони повинні зберігати конфіденційність будь-якого документа, поданого стороною або особою, яка не є стороною арбітражного розгляду, і недоступного у відкритих джерелах.

3. Арбітри, доповідачі, призначені складом Арбітражної комісії експерти, МАК та її працівники, Торгово-промислова палата України та її працівники зобов'язані не розголошувати інформацію, яка стала їм відомою про справи, що розглядаються в МАК, яка може завдати шкоди законним інтересам сторін чи МАК.

4. Голова МАК визначає порядок доступу до матеріалів та інформації, що мають відношення до діяльності МАК.

СТАТТЯ 69. | Обмеження відповідальності

1. Арбітри, доповідачі, призначені складом Арбітражної комісії експерти, МАК та її працівники, Торгово-промислова палата України та її працівники не несуть відповідальності перед сторонами або іншими особами за невиконання чи неналежне виконання своїх функцій у зв'язку з арбітражним розглядом, якщо інше не передбачено імперативними нормами законодавства про арбітраж, що застосовуються.

2. Арбітри, доповідачі, призначені складом Арбітражної комісії експерти, МАК і її працівники, Торгово-промислова палата України і її працівники не зобов'язані робити жодних заяв у зв'язку з будь-яким арбітражним розглядом, що здійснюється за цим Регламентом.

СТАТТЯ 70. | Зберігання матеріалів справ, розглянутих у МАК

1. Розглянуті справи зберігаються у МАК протягом 10 років з дати прийняття по них рішення.

СТАТТЯ 71. | Опублікування арбітражних рішень та постанов

1. Президія МАК може прийняти рішення про публікацію арбітражних рішень та постанов у формі, що не дозволяє ідентифікувати учасників арбітражного розгляду, якщо жодна зі сторін протягом 30 днів з моменту отримання арбітражного рішення або постанови не заявить заперечень проти такого опублікування.

СТАТТЯ 72. | Затвердження регламенту МАК та його дія

1. Регламент МАК та зміни до нього затверджуються Президією Торгово-промислової палати України за поданням Президії МАК.

2. У виняткових обставинах, які вимагають прийняття невідкладного рішення, Президія МАК може вносити зміни та доповнення до Регламенту з питань здійснення арбітражного провадження, а також до Рекомендаційного списку арбітрів. Ці зміни і доповнення набирають чинності з дати, зазначеної Президією МАК, та у подальшому підлягають схваленню Президією Торгово-промислової палати України.

3. Цей Регламент набирає чинності з 01 січня 2018 року і застосовується щодо справ, прийнятих до провадження МАК із вказаної дати.

4. Щодо справ, прийнятих до провадження МАК до зазначеної у частині третій цієї статті дати, застосовується Регламент Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України, затверджений Рішенням Президії Торгово-промислової палати України від 17 квітня 2007 року, протокол № 18(1), із наступними змінами, якщо сторони не домовились про інше.

ПОЛОЖЕННЯ про арбітражні збори та витрати

РОЗДІЛ І. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

1. «Реєстраційний збір» – це збір, який сплачується позивачем при поданні до МАК позовної заяви для покриття витрат, пов'язаних з початком арбітражного розгляду, і є складовою частиною арбітражного збору.

2. «Арбітражний збір» – це збір, який сплачується позивачем по кожному прийнятому до розгляду в МАК позову для покриття витрат, пов'язаних з арбітражним розглядом.

Арбітражний збір включає в себе гонорари арбітрів за розгляд і вирішення спору та адміністративний збір для покриття витрат на організацію та проведення арбітражного розгляду, в тому числі загальних господарських витрат, пов'язаних з діяльністю МАК.

3. «Додаткові витрати арбітражного провадження» – це особливі витрати, які виникають у зв'язку з арбітражним розглядом окремих справ (витрати на проведення експертизи та здійснення перекладів, витрати на відрядження арбітрів тощо).

4. «Витрати сторін» – це витрати, які несе кожна сторона окремо у зв'язку із захистом своїх інтересів у МАК (відрядження представників, гонорари адвокатів тощо).

РОЗДІЛ II. РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЗБІР

1. Реєстраційний збір, який сплачується позивачем при поданні позовної заяви до МАК, складає 400 доларів США.

2. Резиденти перераховують реєстраційний збір у гривнях за курсом Національного банку України на день сплати на рахунок Торгово-промислової палати України IBAN: UA863223130000000260020128332 в АТ «Укрексімбанк» в м. Києві, ідентифікаційний код 00016934.

Нерезиденти перераховують реєстраційний збір у вільно конвертованій валюті на валютний рахунок Торгово-промислової палати України IBAN: UA863223130000000260020128332 в цьому ж банку.

Одержувачем платежу зазначається Торгово-промислова палата України.

Реєстраційний збір сплачується без ПДВ (податку на додану вартість).

3. Реєстраційний збір є безповоротним. При подальшій сплаті арбітражного збору він включається до суми арбітражного збору.

4. У разі неврегулювання спору шляхом медіації з використанням процедури «Медіація-Арбітраж» при пред'явленні позову до МАК реєстраційний збір, передбачений частиною першою статті 16 Регламенту МАК, не сплачується.

РОЗДІЛ ІІІ. АРБІТРАЖНИЙ ЗБІР

1. Позовні вимоги оплачуються арбітражним збором в залежності від ціни позову згідно з такою таблицею:

Ціна позову у доларах США	Арбітражний збір у доларах США
до 10 000	1.200
від 10 001 до 50 000	1.200 + 6% від ціни позову понад 10.000
від 50 001 до 100 000	3.600 + 4% від ціни позову понад 50.000
від 100 001 до 200 000	5.600 + 3% від ціни позову понад 100.000
від 200 001 до 500 000	8.600 + 2% від ціни позову понад 200.000
від 500 001 до 1 000 000	14.600 + 1% від ціни позову понад 500.000
від 1 000 001 до 2 000 000	19.600 + 0,5% від ціни позову понад 1.000.000
від 2 000 001 до 5 000 000	24.600 + 0,45% від ціни позову понад 2.000.000
від 5 000 001 до 10 000 000	38.100 + 0,3% від ціни позову понад 5.000.000
від 10 000 001 до 20 000 000	53.100 + 0,2% від ціни позову понад 10.000.000
від 20 000 001 до 50 000 000	73.100 + 0,15% від ціни позову понад 20.000.000
понад 50 000 000	118.100 + 0,1% від ціни позову понад 50.000.000, але не більше 230 000

2. Президія МАК за поданням складу Арбітражної комісії може у зв'язку з особливою складністю справи, множинністю вимог або учасників у межах одного провадження, суттєвих часових затрат і витрат, пов'язаних з арбітражним розглядом, винести рішення про збільшення розміру арбітражного збору.

3. Наведена у пункті 1 цього розділу сума арбітражного збору сплачується у випадку арбітражного розгляду колегіальним складом Арбітражної комісії. Якщо справа розглядається одноособовим арбітром, сума арбітражного збору зменшується на 20%.

4. Для визначення розміру арбітражного збору по кожній справі ціна позову (якщо вона виражена не в доларах США) перераховується в долари США за курсом Національного банку України, встановленим на дату подання позову.

5. Резиденти перераховують арбітражний збір у гривнях за курсом Національного банку України на день сплати на рахунок Торгово-промислової палати України IBAN: UA863223130000000260020128332 в АТ «Укрексімбанк» в м. Києві, ідентифікаційний код 00016934.

Нерезиденти перераховують арбітражний збір у вільно конвертованій валюті на валютний рахунок Торгово-промислової палати України IBAN: UA863223130000000260020128332 у цьому ж банку.

Одержувачем платежу зазначається Торгово-промислова палата України.

Арбітражний збір сплачується без ПДВ (податку на додану вартість).

6. Арбітражний збір та всі інші суми, які сплачуються на користь МАК, вважаються сплаченими в день їхнього зарахування на рахунок Торгово-промислової палати України.

Витрати, пов'язані з банківським переказом сум арбітражних зборів та витрат, які сплачуються на користь МАК, покладаються на сторону, яка здійснює відповідний платіж.

7. Арбітражний збір, за відрахуванням вже сплаченого при поданні позову до МАК реєстраційного збору в сумі 400 доларів США, підлягає сплаті позивачем не пізніше 30 днів після отримання ним відповідного повідомлення МАК про розмір збору, що підлягає сплаті.

За мотивованою заявою позивача МАК може надати відстрочку у сплаті арбітражного збору.

До надходження арбітражного збору в розмірі, зазначеному в повідомленні, на рахунок Торгово-промислової палати України справа у МАК залишається без руху.

8. У випадку збільшення розміру та/або доповнення позовних вимог позивач зобов'язаний сплатити додаткову суму на покриття арбітражного збору, виходячи зі збільшеного розміру позовних вимог та/або їх доповнення. У випадку невиконання цього положення заява про збільшення розміру або доповнення позовних вимог залишається без розгляду.

9. При об'єднанні проваджень по декількох справах в одне провадження загальний розмір арбітражного збору визначається шляхом сумування арбітражних зборів, розрахованих окремо по кожній справі до об'єднання проваджень по них.

10. У випадку повторного звернення до МАК та прийняття до провадження спору між тими ж особами, про той же предмет і з тих же підстав у зв'язку із скасуванням рішення МАК судом, арбітражний збір сплачується у розмірі 50% від суми арбітражного збору, який підлягає сплаті відповідно до пункту 1 розділу III цього Положення, але не менше встановленого у ньому розміру мінімального збору.

РОЗДІЛ IV. ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРУ ТА ЧАСТКОВЕ ПОВЕРНЕННЯ АРБІТРАЖНОГО ЗБОРУ

1. Якщо сторони під час арбітражного розгляду дійдуть згоди щодо розгляду спору одним арбітром, надмірно сплачений позивачем арбітражний збір виходячи з колегіального розгляду спору підлягає поверненню позивачу.

2. Якщо арбітражний розгляд припиняється складом Арбітражної комісії:

а) до дня першого засідання у справі – позивачу повертається без реєстраційного збору 50% арбітражного збору;

б) під час першого засідання у справі без винесення рішення щодо суті спору – позивачу повертається без реєстраційного збору 25% арбітражного збору.

3. Якщо арбітражний розгляд припиняється постановою голови МАК, позивачу повертається без реєстраційного збору 75% арбітражного збору.

4. При винесенні складом Арбітражної комісії рішення на узгоджених сторонами умовах у першому засіданні позивачу повертається без реєстраційного збору 25% арбітражного збору. Це правило застосовується і при врегулюванні спору з використанням процедури «Арбітраж-Медіація-Арбітраж». Решта арбітражного збору розподіляється між сторонами порівну, якщо сторони у мировій угоді, угоді за результатами медіації не погодили інший розподіл арбітражного збору.

5. У разі врегулювання спору шляхом медіації з використанням процедури «Медіація-Арбітраж», якщо сторони звернулися до МАК з клопотанням про винесення арбітражного рішення на узгоджених умовах, арбітражний збір сплачується у розмірі 50% від розміру, передбаченого пунктом 1 Розділу III. При цьому пункти 2, 3, 7-10 Розділу III та пункт 4 цього Розділу не застосовуються.

6. Вказівка про часткове повернення арбітражного збору має міститися у рішенні або постанові про припинення арбітражного розгляду.

РОЗДІЛ V. АРБІТРАЖНИЙ ЗБІР ПРИ ЗУСТРІЧНОМУ ПОЗОВІ АБО ПРЕД'ЯВЛЕННІ ВИМОГИ З МЕТОЮ ЗАРАХУВАННЯ

1. До зустрічного позову або вимоги, пред'явленої з метою зарахування, застосовуються такі ж правила обчислення та сплати арбітражного збору, як і до первісного позову. Арбітражний збір за зустрічним позовом або вимогою, що пред'являється з метою зарахування, обчислюється за шкалою, чинною на дату подання первісного позову, і сплачується у порядку, встановленому в розділі III цього Положення.

РОЗДІЛ VI. РОЗПОДІЛ АРБІТРАЖНОГО ЗБОРУ

1. Якщо сторони не домовилися про інше, арбітражний збір покладається на сторону, проти якої було винесене рішення, за винятком випадків, коли діють інші правила.

2. Якщо позов було задоволено частково, арбітражний збір покладається на відповідача пропорційно розміру задоволених позовних вимог і на позивача – пропорційно тій частині позовних вимог, в якій йому було відмовлено.

РОЗДІЛ VII. ПОКРИТТЯ ДОДАТКОВИХ ВИТРАТ АРБІТРАЖНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

1. МАК може покласти на сторони або на одну з них обов'язок внести аванс на покриття додаткових витрат, пов'язаних з арбітражним розглядом. Аванс на покриття додаткових витрат може бути, зокрема, витребуваний МАК від сторони, яка заявила про необхідність виконання пов'язаної з розглядом справи дії, що може спричинити додаткові витрати, якщо таку заяву буде визнано обґрунтованою.

2. МАК може поставити виконання відповідних дій по розгляді спору у залежність від внесення сторонами чи однією з них у встановлений строк авансу на покриття додаткових витрат.

3. У разі призначення стороною арбітра, який має постійне місцеперебування поза місцем

проведення засідань МАК, ця сторона повинна внести аванс на оплату витрат, пов'язаних з його участю в арбітражному розгляді (витрати на проїзд, проживання, харчування, отримання віз тощо). При невнесенні стороною відповідного авансу у встановлений строк та непризначенні іншого арбітра, участь у справі якого не вимагає додаткових витрат, сторона вважається такою, що відмовилася від права на призначення арбітра, і арбітр за сторону призначається Президентом Торгово-промислової палати України.

Якщо така особа виконує функції голови складу Арбітражної комісії або одноособового арбітра, аванс на покриття її витрат, пов'язаних з участю в арбітражному розгляді, повинні внести в рівних частках обидві сторони. При невнесенні відповідачем відповідного авансу у встановлений строк сплата такого авансу покладається на позивача.

4. Якщо на прохання однієї зі сторін під час розгляду справи здійснюється переклад пояснень сторін, їхніх заяв тощо, а також запитань, пояснень та вказівок складу Арбітражної комісії, витрати на переклад оплачуються зазначеною стороною.

МАК може вимагати від відповідної сторони чи сторін внесення авансу на оплату цих витрат.

5. Якщо арбітражний розгляд ведеться не українською, російською або англійською мовами, витрати на переклад процесуальних документів МАК і участь перекладача у засіданнях Арбітражної комісії можуть бути покладені на обидві сторони у рівних частках.

МАК може вимагати від відповідної сторони чи сторін внесення авансу на оплату цих витрат.

6. Якщо справа розглядається на двох і більше мовах додатково до арбітражного збору сплачується 400 доларів США.

7. Якщо сторони домовилися про проведення слухань у справі поза місцем знаходження МАК, всі додаткові витрати, пов'язані з проведенням слухань, у тому числі на оплату проїзду і проживання арбітрів, покладаються на сторони у рівних частках.

МАК може вимагати від обох сторін або однієї з них попереднього надання відповідної гарантії відшкодування зазначених витрат, а також внесення сторонами або однією з них авансу на оплату цих витрат.

У разі невнесення авансу у вказаний МАК строк слухання у справі проводяться за місцем знаходження МАК (м. Київ).

8. Розподіл додаткових витрат між сторонами здійснюється з урахуванням розділів VI та IX цього Положення.

РОЗДІЛ VIII. ВИТРАТИ СТОРІН

1. Кожна зі сторін повинна оплатити свої витрати, зазначені в пункті 4 розділу I.

2. Витрати, понесені стороною, на користь якої було винесене рішення, у зв'язку із захистом своїх інтересів у МАК (витрати на відрядження представників сторін, гонорари адвокатів тощо) можуть бути покладені на протилежну сторону в тій мірі, в якій склад Арбітражної комісії визнає їх обґрунтованими та розумними.

3. Вимога про відшкодування зазначених витрат не може бути заявлена після завершення слухання по справі. Арбітражна комісія може встановити строк для обґрунтування розміру таких витрат.

РОЗДІЛ IX. ІНШИЙ РОЗПОДІЛ АРБІТРАЖНИХ ЗБОРІВ ТА ВИТРАТ

1. З урахуванням обставин конкретної справи МАК може встановити інший, ніж передбачений у розділах VI – VIII цього Положення, розподіл між сторонами арбітражного збору, додаткових витрат арбітражного провадження та витрат сторін, зокрема стягнути на користь однієї зі сторін з іншої сторони надмірні витрати, понесені першою внаслідок недоцільних або недобросовісних дій іншої сторони. Під такими діями маються на увазі, зокрема, дії, що спричинили невиправдану затримку арбітражного розгляду.

МОРСЬКА АРБІТРАЖНА КОМІСІЯ
при Торгово-промисловій палаті України
<https://macom.org.ua>

вул.Велика Житомирська, 33
м. Київ, 01601, Україна
+38 044 584-25-74,
e-mail: tar@macom.org.ua
ddo@macom.org.ua